

MESTO STRÁŽSKE

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB MESTA STRÁŽSKE

na obdobie rokov
2016 - 2022

Strážske 2016/2017

**Na vypracovaní Komunitného plánu mesta Strážske na obdobie rokov 2016 – 2022
sa podieľala pracovná skupina v zložení:**

ČLENOVIA PRACOVNEJ SKUPINY	
Meno a priezvisko	Zaradenie
Bc. Andrea Hudáková	referent sociálnych vecí a rodiny koordinátor komunitného plánu
Ing. Anna Zamborová	referent pre projekty a granty
Ing. Ján Rohaľ	referent výstavby (odborný poradca pre fyzické prostredie)
Ing. Mária Lecáková	vedúca ekonomického oddelenia (zástupca za finančnú oblasť)
PhDr. Alena Jurečková	referent školstva, člen komisie sociálnej pomoci a zdravotníctva MsZ
Mgr. Martina Kužmová	terénny sociálny pracovník
Mgr. Jana Piskorová	terénny sociálny pracovník
Jarmila Měšťanová	terénny pracovník
Mgr. Eva Lacová	poslankyňa MsZ mesta Strážske, člen komisie sociálnej pomoci a zdravotníctva MsZ
Slávka Kováčová	člen komisie sociálnej pomoci a zdravotníctva MsZ
Ing. Viera Venglarčíková	pedagóg (zástupca za oblasť školstva)
Margita Bočková	zdravotná sestra (zástupca za oblasť zdravotníctva)
Ing. Mária Dunajová	riaditeľka zariadenia HARMONIA - Domov sociálnych služieb, zariadenie podporovaného bývania a zariadenie pre seniorov
Mária Peťková	predseda Klubu dôchodcov v meste Strážske
Mária Kudelčíková	predseda klubu Červený kríž
Maroš Tkáč	zástupca za občanov so zdravotným postihnutím
Petra Borošová	zástupca za rodičov detí so zdravotným postihnutím

Garant procesu komunitného plánovania:

- PhDr. Liduška Bušaničová** – odborníčka na oblasť sociálnych služieb,
– riaditeľka zariadenia LIDWINA - Domov sociálnych služieb,
– zástupca primátora mesta,
– poslankyňa MsZ mesta Strážske

POĎAKOVANIE

Proces komunitného plánovania je založený na princípe partnerstva a spolupráce. Poďakovanie preto patrí všetkým členom pracovnej skupiny za ich čas, ochotu, profesionalitu a najmä spoluprácu pri tvorbe komunitného plánovania.

Veľká vďaka patrí aj garantovi procesu komunitného plánovania *PhDr. Liduške Bušaničovej* za jej aktívnu odbornú spoluprácu a prínos.

OBSAH

ÚVOD	6
I. TEORETICKÁ ČASŤ	7
1. KOMUNITNÉ PLÁNOVANIE V SOCIÁLNYCH SLUŽBÁCH	7
1.1 Právny rámec poskytovania sociálnych služieb.....	7
1.2 Národné priority rozvoja sociálnych služieb	7
1.3 Komunitný plán	12
1.3.1 Komunitná práca v meste Strážske	13
1.3.2 Komunitné centrum	15
1.4 Kompetencie mesta v oblasti sociálnych služieb	15
1.5 Cieľové skupiny	17
II. ANALYTICKÁ ČASŤ	20
2. ANALÝZA SOCIOLOGICKÝCH A DEMOGRAFICKÝCH ÚDAJOV V MESTE STRÁŽSKE	20
2.1 Vymedzenie územia mesta	20
2.2 Demografické údaje o obyvateľoch mesta	20
2.3 Vývoj nezamestnanosti	21
2.4 Sociálna infraštruktúra	22
2.4.1 Vzdelávanie	23
2.4.2 Zdravotníctvo.....	27
2.4.3 Bývanie	27
2.4.4 Služby a podnikateľské subjekty	28
2.5 Poskytovanie sociálnych služieb v meste Strážske	32
2.5.1 Posudková činnosť	32
2.5.2 Opatrovateľská služba	32
2.6 Poskytovatelia sociálnych služieb	33
2.6.1 LIDWINA - Domov sociálnych služieb	33
2.6.2 HARMONIA - Zariadenie pre seniorov, DSS a podporované bývanie	34
2.7 Sociálna pomoc	35
2.7.1 Jednorazové sociálne dávky.....	38
2.7.2 Sociálnoprávna ochrana a sociálna kuratela	38
2.7.3 Osobitný príjemca mesto	39
2.8 Analýza výdavkov určených na sociálne služby	44
3. ANALÝZA POTRIEB JEDNOTLIVÝCH SKUPÍN OBYVATEĽSTVA V MESTE STRÁŽSKE	48
3.1 Dotazníkový prieskum	48
3.2 Účastníci dotazníkového prieskumu	48
3.3 Vyhodnotenie dotazníkového prieskumu	49

3.4	SWOT analýza	58
III.	STRATEGICKÁ ČASŤ	64
	Vízia mesta pre oblasť sociálnych služieb	64
4.	AKČNÝ PLÁN REALIZÁCIE KOMUNITNÉHO PLÁNU MESTA STRÁŽSKE	68
5.	SPÔSOB VYHODNOCOVANIA PLNENIA KOMUNITNÉHO PLÁNU SOCIÁLNYCH SLUŽIEB	73
	Záver	74
	Prílohy (Dotazník o sociálnych službách)	75
	Použitá literatúra a zdroje	80

ÚVOD

Komunitný plán sociálnych služieb (KPSS) zohľadňuje miestne špecifiká a potreby fyzických osôb v oblasti sociálnych služieb poskytovaných v jej územnom obvode. Určuje potreby rozvoja sociálnych služieb a určuje personálne podmienky, finančné podmienky, prevádzkové podmienky a organizačné podmienky na ich zabezpečenie.

Hlavný význam komunitného plánu spočíva v stanovení priorít v práci s jednotlivými komunitami a časových intervalov na dosiahnutie požadovaných cieľov, pričom zmyslom komunitného plánovania je naplánovať také služby, ktoré zlepšia situáciu cieľových skupín (deti, mládež, rodina v núdzi, seniori, zdravotne ťažko postihnutí občania a pod.).

Obsahom KPSS je analýza stavu poskytovaných sociálnych služieb, analýza požiadaviek prijímateľov sociálnych služieb, analýza demografických údajov, ciele a priority rozvoja sociálnych služieb, časový plán realizácie a spôsob vyhodnocovania plnenia plánu.

Proces tvorby komunitného plánu sociálnych služieb je zosúladený s Programom hospodárskeho a sociálneho rozvoja na roky 2016 – 2022, čím je zabezpečená celistvosť a aktuálnosť všetkých strategických dokumentov samosprávy.

I. TEORETICKÁ ČASŤ

1. KOMUNITNÉ PLÁNOVANIE V SOCIÁLNYCH SLUŽBÁCH

Komunitné plánovanie sociálnych služieb je:

- jednou zo základných metód riadenia rozvojových procesov,
- metóda, pomocou ktorej môžeme plánovať sociálne služby tak, aby zodpovedali miestnym špecifikám a potrebám jednotlivých občanov,
- otvorený proces zisťovania potrieb a zdrojov a hľadanie najlepších riešení v oblasti sociálnych služieb.

Ciele komunitného plánovania sociálnych služieb:

- posilňovať sociálnu súdržnosť všetkých obyvateľov mesta/obce,
- predísť sociálnemu vylúčeniu a sociálnej izolácii ohrozených jednotlivcov a skupín,
- opäť vtiahnuť do života komunity tých, ktorí stoja na jej okraji (a v niektorých prípadoch predstavujú pre obyvateľov hrozbu, či vyvolávajú strach a neistotu) (*Woleková H., Mezianová M., 2004*).

1.1 Právny rámec poskytovania sociálnych služieb

Zákonnú povinnosť mať vypracovaný a schválený komunitný plán sociálnych služieb vo svojom územnom obvode stanovuje obciam zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov z 20. 11. 2008, ktorý nadobudol účinnosť dňa 01. 01. 2009.

Povinnosť vypracovať a schváliť komunitný plán sociálnych služieb udeľuje obciam § 80, ďalšie ustanovenia týkajúce sa komunitného plánu sociálnych služieb upravuje § 83 tohto zákona.

1.2 Národné priority rozvoja sociálnych služieb

Sociálne služby sú súčasťou verejných politík, v ktorých sa jednoznačne presadzuje ľudsko-právny rozmer a orientácia na potreby a preferencie ich prijímateľov a prijímateľiek. Občania v dôsledku ich nepriaznivej sociálnej situácie odkázaní na verejné, osobitne sociálne služby, si majú právo uplatňovať svoje práva na slobodný a nezávislý život s podporou spoločnosti na nediskriminačnom princípe. Dodržiavanie základných ľudských práv a slobôd je základným pilierom všetkých dokumentov, na ktorých sa zhodlo medzinárodné spoločenstvo štátov: Dohovor OSN o právach dieťaťa, Dohovor OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím, Dohovor o odstránení diskriminácie žien, Európska sociálna charta (v jej revidovanom znení).

Medzi ďalšie dôležité medzinárodné a národné dokumenty, na ktorých stavia tento materiál sú: Charta základných práv EÚ, Európska charta rodinne opatrujúcich osôb, Európska charta práv a zodpovednosti starších ľudí odkázaných na dlhodobú starostlivosť, Programové vyhlásenie vlády Slovenskej republiky na roky 2012 – 2016, Národný program aktívneho starnutia na roky 2014 - 2020, Národný program rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím na roky 2014 - 2020, Strategický rámec starostlivosti o zdravie pre roky 2013 – 2030 a Národný akčný plán na elimináciu a prevenciu násilia na ženách 2014 - 2019.

Cieľom Národných priorít je pozitívne ovplyvniť rozvoj sociálnych služieb v Slovenskej republike v rokoch 2015 - 2020 cestou formulovania základných priorít tohto rozvoja, predpokladov na dosiahnutie týchto priorít a merateľných ukazovateľov na posudzovanie ich splnenia.

Národnými prioritami rozvoja na roky 2015 – 2020 sú:

- zabezpečiť dostupnosť sociálnych služieb v súlade s potrebami komunity,
- podporiť prechod prijímateľov sociálnych služieb z inštitucionálnej starostlivosti na komunitnú starostlivosť,
- podporiť rozvoj sociálnych služieb dostupných pre osoby zotrúvajúce v priestorovo segregovanej lokalite s prítomnosťou koncentrovanej a generačne reprodukovanej chudoby,
- zvyšovať kvalitu poskytovaných sociálnych služieb.

Špecifickými cieľmi Národných priorít je:

- zabezpečiť realizáciu práva občana na poskytovanie sociálnej služby so zohľadnením ľudsko-právneho a nediskriminačného prístupu s dôrazom na rešpektovanie ľudskej dôstojnosti,
- zabezpečiť dostupnosť sociálnych služieb v súlade s potrebami cieľových skupín a komunity,
- zabezpečiť rozvoj sociálnych služieb dostupných pre osoby v segregovaných lokalitách s prítomnosťou koncentrovanej a generačne reprodukovanej chudoby,
- zvýšiť dostupnosť komunitných sociálnych služieb s dôrazom na rozvoj sociálnych služieb pre rodinu, ktorá sa stará o svojho člena, odkázaného na pomoc inej osoby pri sebaobsluže,
- deinštitucionalizovať sociálne služby,
- presadiť princíp integrovanej dlhodobej zdravotno-sociálnej starostlivosti,
- zaviesť systém zabezpečenia a hodnotenia podmienok kvality poskytovaných sociálnych služieb.

Predpokladá sa, že národné priority si následne obce, mestá a samosprávne kraje rozpracujú vo svojich koncepčných a plánovacích dokumentoch.

Sociálnu službu definuje zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnych službách“) ako odbornú činnosť, obslužnú činnosť alebo ďalšiu činnosť alebo súbor týchto činností, ktoré sú zamerané na:

- a) prevenciu vzniku nepriaznivej sociálnej situácie, riešenie nepriaznivej sociálnej situácia alebo zmiernenie nepriaznivej sociálnej situácie fyzickej osoby, rodiny alebo komunity,
- b) zachovanie, obnovu alebo rozvoj schopnosti fyzickej osoby viesť samostatný život a na podporu jej začlenenia do spoločnosti,
- c) zabezpečenie nevyhnutných podmienok na uspokojovanie základných životných potrieb fyzickej osoby,
- d) riešenie krízovej sociálnej situácie fyzickej osoby a rodiny,
- e) prevenciu sociálneho vylúčenia fyzickej osoby a rodiny.

Každý občan má v zmysle § 6 ods. 2 zákona o sociálnych službách právo:

- a) na poskytovanie sociálnej služby, ktorá svojim rozsahom, formou a spôsobom poskytovania umožňuje realizovať jej základné ľudské práva a slobody, zachováva jej ľudskú dôstojnosť, aktivizuje ju k posilneniu sebestačnosti, zabráňuje jej sociálnemu vylúčeniu a podporuje jej začlenenie do spoločnosti,
- b) na zabezpečenie dostupnosti informácií v jej zrozumiteľnej forme o druhu, mieste, cieľoch a spôsobe poskytovania sociálnej služby, o úhrade za sociálnu službu a o cieľovej skupine, ktorej je poskytovaná.

Základným cieľom zákona je upraviť poskytovanie sociálnych služieb, vhodne podporovať sociálne začlenenie občanov a uspokojovať sociálne potreby ľudí v nepriaznivej sociálnej situácii.

Za **nepriaznivú sociálnu situáciu** sa považuje stav sociálnej núdze fyzickej osoby, rodiny a komunity, v ktorom sa táto osoba, rodina, komunita nachádza.

Nepriaznivá sociálna situácia je ohrozenie fyzickej osoby sociálnym vylúčením alebo obmedzením jej schopnosti sa spoločensky začleniť a samostatne riešiť svoje problémy:

- z dôvodu, že nemá zabezpečené nevyhnutné podmienky na uspokojovanie základných životných potrieb (ubytovanie, strava, nevyhnutného ošatenia, obuvi a nevyhnutnej základnej osobnej hygieny),
- pre svoje životné návyky alebo pre spôsob života,
- pre ťažké zdravotné postihnutie alebo nepriaznivý zdravotný stav,
- z dôvodu, že dovŕšila dôchodkový vek,
- pre výkon opatrovania fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím,
- pre ohrozenie správaním iných fyzických osôb,
- z dôvodu, že sa stala obeťou obchodovania s ľuďmi.

Problematike kvality života občanov nachádzajúcich sa v rôznych nepriaznivých sociálnych situáciách sa venuje čoraz väčšia pozornosť nielen zo strany štátu, ale najmä zo strany samospráv, neverejných poskytovateľov sociálnych služieb, občianskych združení a nadácií.

Jedným z princípov, ktorý je v sociálnych službách uplatňovaný, je princíp **decentralizácie**. V rámci tohto princípu bola posilnená samosprávna pôsobnosť, z čoho vyplýva, že každá obec je povinná postarať sa o svojho občana. Úhrada nákladov za sociálne služby je zabezpečovaná, a to bez ohľadu na to, z akej úrovne je poskytovaná, z verejných zdrojov.

Koncepcia rozvoja sociálnych služieb v Košickom kraji na roky 2016 – 2020:

Východiskami pre definovanie Koncepcie rozvoja sociálnych služieb v Košickom kraji na roky 2016 – 2020 sú trendy a politiky z národnej a regionálnej úrovne.

Národná úroveň

Systém sociálnych služieb je dynamickým systémom, ktorý od roku 2011 podliehal viacerým legislatívnym zmenám. Priority rozvoja v sociálnych službách na národnej úrovni v oblasti legislatívy je možné identifikovať aj sledovaním zmien v relevantnej legislatíve:

Zákon č. 50/2012 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon o sociálnych službách s účinnosťou od 01.03.2013:

- významná zmena spôsobu financovania zariadení sociálnych služieb (ďalej len „ZSS“) zriadených alebo založených obcami a neverejnými poskytovateľmi vybraných druhov sociálnych služieb prostredníctvom účelovej dotácie z rozpočtovej kapitoly MPSVR SR prostredníctvom finančného príspevku obciam.

Zákon č. 185/2012 Z. z. s účinnosťou od 29. 06. 2012:

- zrušil predchádzajúcim zákonom č. 50/2012 danú povinnosť samosprávy určovať úhradu za vybrané sociálne služby najmenej vo výške 50 % ekonomicky oprávnených nákladov na sociálnu službu. Obce a vyššie územné celky si naďalej určujú výšku úhrady od 0 do 100 % ekonomicky oprávnených nákladov danej sociálnej služby.

Zákon č. 485/2013 Z. z. s účinnosťou od 01 .01. 2014:

- zlepšenie kvality sociálnych služieb, ich udržateľnosť a dostupnosť,
- ochrana príjmu prijímateľov sociálnej služby s nízkymi príjmami,
- podpora zariadení rodinného typu – obmedzenie kapacity pri zriaďovaní nových ZSS,
- nová skupina sociálnych služieb krízovej intervencie – komunitné centrá a terénna sociálna služba krízovej intervencie – riešenie problémov v segregovaných komunitách,
- ďalšie nové druhy sociálnych služieb: služba včasnej intervencie, špecifikuje sa poskytovanie sociálnych služieb v zariadení podporovaného bývania v byte alebo rodinnom dome, stanovuje sa veková hranica pre pobyt v tomto zariadení a v zariadení pre seniorov, obmedzuje sa možnosť celoročného pobytu v domovoch sociálnych služieb,
- upravujú sa podmienky kvality sociálnych služieb a systém ich hodnotenia.

Zákon č. 185/2014 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 578/2014 Z. z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizáciách v zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení Koncepcia rozvoja sociálnych služieb v Košickom kraji na roky 2016 - 2020 5 neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov s účinnosťou od 01.07.2014 novelizoval aj zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách:

- nová právna úprava, ktorá zabezpečuje dovedy neuskutočnenú previazanosť právnej úpravy poskytovania zdravotnej starostlivosti právnych predpisoch v oblasti zdravotnej

starostlivosti, s právnou úpravou poskytovania zdravotnej starostlivosti v rozsahu ošetrovateľskej starostlivosti vo vybraných zariadeniach sociálnych služieb, ustanovenou v zákone o sociálnych službách.

Novela zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách vykonaná zákonom č. 219/2014 Z. z. o sociálnej práci a o podmienkach na výkon niektorých odborných činností v oblasti sociálnych vecí a rodiny a o zmene a doplnení niektorých zákonov:

- reaguje na novú právnú úpravu sociálnej práce a podmienok na výkon sociálnej práce, a to previazanosťou kvalifikačných predpokladov na výkon sociálnej práce v sociálnych službách s týmto zákonom,
- ďalej sa odstraňuje právna prekážka na možnosť poskytovania sociálnej služby v zariadeniach uvedených v §34 až 40 aj fyzickej osobe, ktorej súd uložil ochranné liečenie, ochrannú výchovu alebo umiestnenie v detenčnom ústave, ktoré sa majú vykonať ambulantnou formou, a fyzickej osobe, ktorej súd uložil ochranný dohľad. Politika a trendy Európskej únie v sociálnej oblasti sa preberajú do národnej legislatívy.

Na národnej úrovni sú vypracované „*Stratégia deinštitucionalizácie systému sociálnych služieb a náhradnej starostlivosti v Slovenskej republike*“ (2011) a „*Národný akčný plán prechodu z inštitucionálnej na komunitnú starostlivosť v systéme sociálnych služieb na roky 2012 – 2015*“. Oba dokumenty v súlade so sociálnou politikou EÚ zvyčajne zdôrazňujú potrebu humanizácie sociálnych služieb a zmenu systému inštitucionálnej starostlivosti prevládajúcej v podmienkach Slovenskej republiky - deinštitucionalizovať a transformovať ho na systém s prevahou služieb a opatrení poskytovaných v prirodzených spoločenstvách organizačne a kultúrne čo najviac podobných bežnej rodine, keďže nie je možné už naďalej ignorovať poznanie, že inštitucionálna starostlivosť s kolektívnym prístupom vedie nielen k traumám a negatívnemu vplyvu na zdravie a osobný rozvoj jednotlivca, ale vedie k sociálnemu vylúčeniu, bezmocnosti, pasivite a nemožnosti plnohodnotného občianstva.

Deinštitucionalizácia sociálnych služieb je politický a sociálny proces postupného prechodu od inštitucionálnej starostlivosti (v pobytových veľkokapacitných zariadeniach sociálnych služieb určených pre sociálne skupiny občanov podľa ich veku či zdravotného postihnutia) k nezávislému životu s podpornými službami v komunite (komunitnými sociálnymi službami). Zabezpečuje deťom aj dospelým možnosť žiť v blízkom susedstve s priateľmi v prirodzenom prostredí obce/v komunite.

V roku 2014 boli prijaté „*Národné priority rozvoja sociálnych služieb na roky 2015 - 2020*“, ktoré reflektujú aktuálnu situáciu poskytovania sociálnych služieb v Slovenskej republike, predovšetkým nedostatok kapacity sociálnych služieb poskytovaných v prirodzenom (domácom a komunitnom) prostredí občanov, potrebu zabezpečenia udržateľnosti financovania sociálnych služieb a rozvoja ich kvality. Vychádzajú z potrieb identifikovaných v národnom i európskom kontexte, s akcentom na dostupnosť a prístupnosť sociálnych služieb a ich dlhodobú finančnú udržateľnosť a efektívnosť. Dokument akcentuje ľudsko-právny rozmer a orientáciu na potreby a preferencie ich prijímateľov sociálnych služieb.

Národné priority rozvoja sociálnych služieb v SR sú stanovené takto:

- zabezpečiť realizáciu práva občana na poskytovanie sociálnej služby,
- zabezpečiť dostupnosť sociálnych služieb v súlade s potrebami cieľových skupín a komunity,
- zabezpečiť rozvoj sociálnych služieb dostupných pre osoby v segregovaných lokalitách s

- prítomnosťou koncentrovanej a generačne reprodukovanej chudoby,
- zvýšiť dostupnosť komunitných sociálnych služieb s dôrazom na rozvoj sociálnych služieb pre rodinu, ktorá sa stará o svojho člena, odkázaného na pomoc inej osoby pri sebaobsluže,
- deinštitucionalizovať sociálne služby,
- presadiť princíp integrovanej dlhodobej zdravotno-sociálnej starostlivosti,
- zaviesť systém zabezpečenia a hodnotenia podmienok kvality poskytovaných sociálnych služieb.

Strategický rámec rozvoja sociálnych služieb do roku 2030 v SR bol v roku 2015 v štádiu prípravy. Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky (ďalej len „MPSVR SR“) každoročne pripravuje „Správu o sociálnej situácii obyvateľstva Slovenskej republiky“, ktorá informuje o stave a vývoji sociálnej situácie obyvateľstva na Slovensku na základe sociálno-ekonomických ukazovateľov získaných zo štátnych štatistických zisťovaní, administratívnych zdrojov údajov ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny (ďalej len „ÚPSVR“) a sociálnej poisťovne.

Dôležitým dokumentom v oblasti sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately slúžiacim ako východisko pri spracovaní tohto dokumentu, je „*Koncepcia zabezpečovania výkonu súdnych rozhodnutí v detských domovoch na r. 2012 – 2015 s výhľadom do r. 2020 - Plán transformácie a deinštitucionalizácie náhradnej starostlivosti*“, ktorá je konkrétnym plánovacím dokumentom na naplnenie Stratégie deinštitucionalizácie sociálnych služieb a náhradnej starostlivosti v Slovenskej republike v časti náhradnej starostlivosti.

Ďalšími východiskami pre vypracovanie Koncepcie rozvoja sociálnych služieb v Košickom kraji na roky 2016 – 2020 sú: zákon č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov, zákon č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov, zákon č. 447/2008 Z. z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a tiež zákon č. 406/2011 Z. z. o dobrovoľníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Regionálna úroveň

Pri príprave Koncepcie rozvoja sociálnych služieb v Košickom kraji na roky 2016 – 2020 boli východiskovými materiálmi na regionálnej úrovni „Koncepcia rozvoja sociálnych služieb v Košickom kraji na roky 2007 – 2013/Aktualizácia do roku 2015“, „Mapa sociálnej situácie v Košickom samosprávnom kraji a Boršodsko–abovsko – Koncepcia rozvoja sociálnych služieb v Košickom kraji na roky 2016 - 2020 zemplínskej župe“ pripravená Spoločenskovedným ústavom SAV v Košiciach (2013) a Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Košického samosprávneho kraja (PHSR KSK 2016 – 2022). Do výsledného dokumentu boli zapracované aj priority a ciele Koncepcie podpory rozvoja dobrovoľníctva v Košickom kraji (2015).

1.3 Komunitný plán

Komunitný plán sociálnych služieb je strategický dokument, ktorý analyzuje súčasný stav sociálnych služieb v obci, potreby občanov v sociálnej oblasti a stanovuje priority pre rozvoj v oblasti poskytovania sociálnych služieb na niekoľko nasledujúcich rokov.

Komunitný plán sociálnych služieb mesta Strážske (ďalej len „komunitný plán“) predstavuje krátkodobý programový dokument v oblasti rozvoja sociálnych služieb a s nimi priamo súvisiacich zdravotných služieb a tiež podporných služieb na území mesta Strážske. Komunitný plán ako nástroj rozvojových procesov sociálnej politiky mesta, stanovuje priority, ciele a opatrenia na zabezpečenie jeho rozvoja.

Priamo súvisí a komunikuje so strednodobým programovým dokumentom mesta - **Programom hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta Strážske** a je podkladom pre ročné akčné plány a programy v oblasti rozvoja sociálno-zdravotných služieb mesta. Vychádza z analýzy stavu existujúcich služieb a ich poskytovateľov na území mesta Strážske, z potrieb obyvateľov mesta – prijímateľov služieb a z kompetencií a finančných možností mesta. Komunitný plán je spracovaný v súlade s programovými dokumentmi a prioritami mestského, krajského a národného rozvoja sociálnych služieb v európskom kontexte a je konkretizovaný na miestne pomery v meste Strážske.

1.3.1 Komunitná práca v meste Strážske

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu v rámci operačného programu zamestnanosť a sociálna inklúzia.

Projekt podporil riadiaci orgán Európsky sociálny fond - www.esf.gov.sk prostredníctvom sprostredkovateľského orgánu Fondu sociálneho rozvoja - www.fsr.gov.sk

Ciele projektu a hlavné zrealizované aktivity:

Hlavným cieľom projektu je podpora sociálne vylúčených osôb prostredníctvom rozvoja služieb starostlivosti s osobitným zreteľom na marginalizované rómske komunity v meste Strážske a podpora sociálnej inklúzie osôb ohrozených sociálnym vylúčením.

Špecifickými cieľmi projektu sú:

- integrovanie marginalizovaných rómskych komunít s ohľadom na ich špecifické potreby a podmienky prostredníctvom nevyhnutnej osobitnej pomoci,
- integrácia cieľovej skupiny obyvateľstva na trh práce a do majoritnej spoločnosti, prioritne v rámci mesta,
- zlepšenie sociálnej situácie jednotlivcov, rodín a komunít so zameraním na zvýšenie ich aktivity a na preberanie zodpovednosti za riešenie svojej situácie,
- zlepšenie životnej situácie a integrácia sociálne vylúčených skupín obyvateľov, najmä marginalizovaných rómskych komunít,
- zníženie sociálnej deprivácie prostredníctvom permanentnej sociálnej práce v prirodzenom rodinnom, otvorenom prostredí.

Hlavná aktivita je zameraná na podporu komunitnej práce a podporu zmien v rámci miestnych spoločenstiev. Podpornými aktivitami sú riadenie projektu, publicita a informovanosť.

Cieľovou skupinou, na ktorú je projekt zameraný, sú najmä obyvatelia separovanej a segregovanej rómskej komunity, občania s ťažkým zdravotným postihnutím, občania s

nepriaznivým zdravotným stavom, seniori, občania v nepriaznivej sociálnej situácii, deti, plnoleté fyzické osoby, rodiny, komunity ohrozené sociálnym vylúčením, vylúčené alebo marginalizované, občania vo výkone a po výkone trestu odňatia slobody, bezdomovci, zamestnanci vykonávajúci politiky a opatrenia v oblasti sociálnej inklúzie vo verejnom a neverejnom sektore pre aktivitu podpora komunitnej práce v znevýhodnených skupinách, lokalitách a marginalizovaných rómskych komunitách.

Dosiahnuté vlastné výsledky:

- zmapovanie demografických údajov obyvateľov separovanej osady,
- poskytnutie pomoci pri vybavovaní identifikačných dokladov, sociálnych dávok a štátnych príspevkov,
- pomoc pri udržiavaní pracovných návykov cieľovej skupiny cez aktivačné práce a menšie obecné služby a pomoc pri hľadaní zamestnania,
- získanie základných návykov cieľovej skupiny k hospodáreniu domácností a ochranu svojho vlastného majetku,
- pravidelná školská dochádzka detí z cieľovej skupiny, eliminácia záškoláctva, vytváranie priestoru pre spoluprácu s rodičmi,
- osвета v oblasti zdravia najmä pre tehotné ženy a deti.

Od 01.10.2012 sa mesto zapojilo do národného projektu *Terénna sociálna práca v obciach* (NP TSP), na základe výzvy, ktorá bola vyhlásená Fondom sociálneho rozvoja (FSR) ako prijímateľom nenávratného finančného príspevku schváleného v rámci Operačného programu Zamestnanosť a sociálna inklúzia. Podpora sociálnej inklúzie osôb ohrozených sociálnym vylúčením alebo sociálne vylúčených prostredníctvom rozvoja služieb starostlivosti s osobitným zreteľom na marginalizované rómske komunity.

Mesto Strážske sa od 01.02.2016 zapojilo do Národného projektu *Terénna sociálna práca v obciach I* (NP TSP I). Žiadosť nám bola schválená a bola podpísaná zmluva o spolupráci s Implementačnou agentúrou Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky. Mesto obsadilo na pracovné miesto dve TSP (terénne sociálne pracovníčky) a jednu TP (terénnu pracovníčku) a realizuje terénnu sociálnu prácu v súlade s touto Zmluvou a Príručkou NP TSP I. Pracovníčky (TSP a TP) sídlia v budove Domu kultúry v Strážskom.

Cieľmi terénnej sociálnej práce a terénnej práce sú:

- sociálne začlenenie a prevencia sociálneho vylúčenia,
- zmiernenie negatívnych dôsledkov a rizík životných situácií sociálne vylúčených (alebo ohrozených sociálnym vylúčením) ľudí, vrátane ich dopadu na spoločnosť,
- zmiernenie nerovnosti, vrátane nerovného prístupu k vzdelaniu, bývaniu, sociálnej ochrane, zdravotnej starostlivosti a zamestnaniu,
- priblíženie ťažko dostupných služieb pre klientov, rodiny a komunity,
- rozvoj/znovunadobudnutie sociálnych kompetencií klienta.

Ciele v zmysle výsledkov terénnej sociálnej práce a terénnej práce môžu byť veľmi rôznorodé, vzhľadom na charakter životných podmienok a zložitosť sociálnych problémov osôb žijúcich v podmienkach sociálneho vylúčenia. Zdanlivo minimalistický cieľ nadviazať a

udržať kontakt s osobou, ktorá žije v sociálne vylúčenom prostredí s cieľom dosiahnuť „malú“ pozitívnu zmenu v jej osobnom živote alebo čiastočné zlepšenie jej životných podmienok, môže byť v rámci terénnej sociálnej práce a terénnej práce „veľkým“ úspechom.

Cieľové skupiny terénnej sociálnej práce a terénnej práce sú obyvatelia sociálne vylúčených komunit zvlášť marginalizovaných rómskych komunit, skupiny a osoby rôzneho veku ohrozené sociálnym vylúčením, skupiny a osoby žijúce v podmienkach sociálneho vylúčenia (napr. ľudia bez domova), obyvatelia žijúci v obciach, v ktorých blízkosti sa nachádzajú marginalizované rómske komunity a iné špecifické skupiny.

1.3.2 Komunitné centrum

Jedným z hlavných znakov komunitného centra (ďalej len „KC“) je neutralita z hľadiska vlastníckych vzťahov, KC predstavuje otvorený priestor na stretávanie sa ľudí, ktorý nikomu nepatrí. Tým, kto v tomto priestore obhajuje neutralitu, sú zamestnanci KC. Rovnako ako oni, nesie KC úlohu spájať, ponúkať priestor, vítať možnosti a aktivitu miestnych ľudí.

KC poskytuje bezpečný priestor pre stretávanie sa a rozvoj celej komunity a môže mať mnoho foriem, ktoré sa odvíjajú od toho, čo je pre komunitu dôležité a aké sú jej konkrétne potreby. V KC sa poskytujú činnosti v zmysle § 24 d zákona o sociálnych službách celej komunity a taktiež občanom v nepriaznivej sociálnej situácii, ktorá je ohrozená sociálnym vylúčením, má obmedzené schopnosti sa spoločensky začleniť a samostatne riešiť svoje problémy pre zotrúvanie v priestorovo segregovanej lokalite s prítomnosťou koncentrovanej a generačne reprodukovanej chudoby.

Komunitná práca - cieľom komunitnej práce je poskytnúť odbornú pomoc všetkým obyvateľom obce/mesta na komunitnej, ale aj individuálnej báze, a to nie len tým, ktorí sú v nepriaznivej sociálnej situácii a sú sociálne vylúčení alebo v ohrození sociálneho vylúčenia a nie sú schopní sami ani s pomocou rodiny, blízkych osôb, komunity nájsť primerané riešenie svojho sociálneho problému.

Taktiež jedným zo základných cieľov komunitnej práce je formou komunitno – občianskeho vzdelávania vytvárať predpoklady a podmienky na zvyšovanie všeobecnej, vzdelanostnej a kultúrnej úrovne obyvateľstva, na kultiváciu vzájomného spolunažívania, nezmieriteľnosť s prejavmi rasizmu, xenofóbie, kriminality a na pestovanie politickej kultúry.

1.4 Kompetencie mesta v oblasti sociálnych služieb

Pôsobnosť a kompetencie obce v oblasti sociálnych služieb vymedzuje zákon č. 448/2008, v § 80.

Obec podľa tohto zákona:

- vypracúva a schvaľuje komunitný plán sociálnych služieb vo svojom územnom obvode,
- utvára podmienky na podporu komunitného rozvoja.

Posudzovanie žiadostí – tzv. posudkovú činnosť pre sociálne služby, akými sú opatrovateľská služba, umiestnenie v zariadení pre seniorov alebo v zariadení opatrovateľskej

služby zabezpečuje mesto Strážske, referát sociálnych vecí a rodiny pre občanov s trvalým pobytom na území mesta Strážske.

Pre seniorov a ťažko zdravotne postihnutých občanov:

- je správnym orgánom v konaniach o odkázanosti na sociálnu službu v zariadení pre seniorov; odkázanosti na opatrovateľskú službu; zániku odkázanosti na sociálnu službu; odkázanosti na sociálnu službu po zmene stupňa odkázanosti;
- vyhotovuje posudok o odkázanosti na sociálnu službu,
- zabezpečuje poskytovanie sociálnej služby v zariadení pre seniorov, opatrovateľskej služby,
- poskytuje základné sociálne poradenstvo,
- uzatvára zmluvu o poskytovaní sociálnej služby,
- vedie evidenciu:
  - posudkov o odkázanosti na sociálnu službu podľa stupňa odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby,
  - rozhodnutí,
  - prijímateľov sociálnych služieb vo svojom územnom obvode,
- spolupracuje s fyzickými a právnickými osobami, ktoré pôsobia v sociálnej oblasti.

Pre rodiny a neprispôsobivých občanov:

- pripravuje podklady pre poskytnutie jednorazovej dávky v hmotnej núdzi a o povinnosti občana vrátiť jednorazovú dávku v hmotnej núdzi alebo jej časť, ak sa vyplatila neprávom alebo vo vyššej sume ako patrila,
- v prípade, ak sa dávka v hmotnej núdzi, prídavok na dieťa, príspevok k prídavku na dieťa, príspevok pri narodení dieťaťa nevyužívajú na účel, pre ktorý boli poskytnuté, navrhuje orgánu príslušnému na rozhodovanie, aby v odôvodnených prípadoch zastavil ich výplatu,
- vykonáva funkciu osobitného príjemcu na dávku v hmotnej núdzi, prídavok na dieťa, príspevok pri narodení dieťaťa, príplatok k príspevku pri narodení 1., 2., 3. dieťaťa.

Sociálno-právna ochrana detí a sociálna kuratela:

- spolupôsobí pri výkone výchovných opatrení uložených súdom alebo orgánom sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately,
- spolupôsobí pri pomoci deťom, pre ktoré orgán sociálnoprávnej ochrany detí a kurately vykonáva sociálnu kuratelu a podieľa sa na spracovaní a plnení plánu sociálnej práce s dieťaťom,
- spolupôsobí pri úprave a zachovaní vzťahov medzi dieťaťom a rodičom alebo osobou, ktorá sa osobne stará o dieťa, ktorým bolo dieťa odňaté zo starostlivosti rozhodnutím súdu a umiestnené do detského domova, a na podporu úpravy ich rodinných pomerov poskytuje rodičom príspevok na dopravu, na úpravu a obnovu rodinných pomerov a dieťaťu príspevok na podporu budúceho osamostatnenia (príspevok na tvorbu úspor),
- poskytuje pomoc dieťaťu v naliehavých prípadoch, najmä ak je ohrozený jeho život, zdravie alebo priaznivý psychický, fyzický alebo sociálny vývin,

- poskytuje súčinnosť štátnym orgánom sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately pri zisťovaní rodinných, bytových a sociálnych pomerov dieťaťa a jeho rodiny na účely vykonávania sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately a zariadeniu pri zabezpečovaní osamostatnenia sa mladého dospelého,
- vyjadruje sa k spôsobu života fyzickej osoby, ktorá má záujem stať sa pestúnom alebo osvojiteľom.

1.5 Cieľové skupiny

Cieľovou skupinou sú všetky kategórie prijímateľov sociálnych služieb, a to bez ohľadu na vek, pohlavie, či etnickú príslušnosť.

Cieľovými skupinami, ktorými sa zaoberá komunitný plán sociálnych služieb sú skupiny obyvateľov, ktorí sa nachádzajú v nepriaznivej životnej situácii, krízovej sociálnej situácii, sú sociálne vylúčené, alebo sú následkom rôznych faktorov ohrozené sociálnym vylúčením.

Cieľové skupiny boli vymedzené na základe platnej legislatívy a potrieb obyvateľov obce, patria sem:

- občania bez prístrešia a v ťažkých životných situáciách,
- rodiny s deťmi,
- ohrozené deti a mládež,
- občania so zdravotným postihnutím,
- občania v dôchodkovom veku.

Občania bez prístrešia a v ťažkých životných situáciách sú fyzické osoby, ktoré sú ohrozené sociálnym vylúčením, majú obmedzenú schopnosť sa spoločensky začleniť a samostatne riešiť svoje problémy. Nachádzajú sa v krízovej alebo nepriaznivej sociálnej situácii z dôvodu, že nemajú zabezpečené nevyhnutné podmienky na uspokojovanie základných životných potrieb pre svoje životné návyky alebo pre spôsob života.

Patria sem:

- osoby, ktoré stratili bývanie,
- osoby ohrozené stratou bývania,
- dlhoroční bezdomovci,
- osoby v hmotnej núdzi,
- osoby prichádzajúce z výkonu trestu,
- odchovanci detských domovov bez možnosti, alebo schopnosti sa zaradiť do života,
- diskriminované osoby na základe etnického alebo národnostného pôvodu,
- osoby závislé: aktívni aj abstinujúci užívatelia,
- dlhoročne nezamestnaní,
- neprispôsobivé osoby.

Rodiny s deťmi: Z titulu funkčnosti rodiny rozlišujeme:

- **Rodinu funkčnú** – rodina bez narušenia, ktorá je schopná zabezpečiť dieťaťu dobrý vývin.
- **Rodinu problémovú** – vyskytujú sa v nej poruchy niektorých funkcií, ktoré však vážnejšie neohrozujú rodinný systém. Rodina je schopná riešiť svoje problémy sama, vlastnými silami alebo pomocou iných.
- **Dysfunkčnú rodinu** – vážnejšie poruchy niektorých alebo všetkých rodinných funkcií, ktoré ohrozujú rodinu ako celok a výchovu detí. Takáto rodina potrebuje sústavnú pomoc odborníkov.
- **Afunkčnú rodinu** – poruchy sú natoľko závažné, že rodina prestáva plniť svoje úlohy. Vážne ohrozuje existenciu a zdravie detí, ktoré z toho dôvodu musia byť umiestnené do náhradnej rodinnej starostlivosti.

Patria sem:

- osoby ohrozené násilím v rodine (všetci členovia rodiny),
- ženy samostatne starajúce sa o svoje deti,
- rodiny s malými deťmi,
- osamelí rodičia s deťmi,
- rodiny s nezaopatrenými deťmi,
- neúplné rodiny,
- osoby, ktoré bezprostredne potrebujú preventívne opatrenia,
- málo-príjmové rodiny,
- osoby samostatne starajúce sa o deti,
- ženy znevýhodnené materstvom,
- náhradné, profesionálne rodiny,
- multikulturálne rodiny.

Ohrozené deti a mládež pre účely plánovania sociálnych služieb je cieľová skupina osôb, ktorá sa nachádza v krízovej alebo nepriaznivej sociálnej situácii, pre ktorú je potrebné nastaviť súbor opatrení na odstránenie, zmiernenie a zamedzenie prehlbovania alebo opakovania porúch psychického vývinu, fyzického vývinu a sociálneho vývinu, a je potrebné poskytnúť pomoc v závislosti od závažnosti poruchy a situácie, v ktorej sa jednotlivé ohrozené deti, mládež a mladí dospelí nachádzajú.

Patria sem:

- dieťa alebo mladiství, ktorí sa dopustili priestupku, trestného činu,
- dieťa, u ktorého sa pre poruchy správania prejavujú problémy najmä v škole, v skupinách, vo vzťahoch s inými deťmi, rodičmi alebo inými plnoletými fyzickými osobami,
- dieťa, u ktorého sa prejavujú poruchy správania zanedbávaním školskej dochádzky, útekmi z domu alebo zariadenia, v ktorom je umiestnené,
- dieťa alebo mladiství závislí od drog, alkoholu, hazardných hier, internetu, počítačových hier, iných hier,
- deti a mladiství s cudzím štátnym občianstvom,
- fyzicky, psychicky alebo sexuálne zneužívané deti a mládež,

- deti a mládež žijúci v nestabilnom rodinnom prostredí,
- deti a mládež žijúci s rodičmi závislými (aktívnych aj abstinujúcich),
- deti a mládež v rodinách s nízkou sociálno-ekonomickou úrovňou.

Občania so zdravotným postihnutím sú obyvatelia obce, ktorí sa ocitli v nepriaznivej alebo krízovej sociálnej situácii, na základe sociálneho posudku a lekárskeho posudku vypracovaného posudzujúcim lekárom sú odkázaní na poskytnutie sociálnej služby. Sú to aj zdravotnej postihnutí občania, ktorí prostredníctvom svojich zástupcov požadujú od samosprávy naplnenie svojich potrieb v súlade s princípom rovnakého zaobchádzania.

Patria sem:

- osoby so zdravotným postihnutím,
- osoby so zdravotným oslabením,
- ľudia bezprostredne ohrození zdravotným postihnutím,
- rodinní príslušníci chorých.

Občania v dôchodkovom veku dovŕšili potrebný vek na nárok na starobný dôchodok.

Patria sem:

- osoby staršie ako 60 rokov,
- osoby na trvalom dôchodku (starobný, invalidný, predčasný, výsluhový, vdovský),
- seniori so zdravotným postihnutím, zdravotným znevýhodnením,
- seniori žijúci v zariadeniach,
- osoby, ktoré chcú prežívať osobnostný vývin aj v seniorskom veku,
- osamelí ľudia v seniorskom veku.

II. ANALYTICKÁ ČASŤ

2. ANALÝZA SOCIOLOGICKÝCH A DEMOGRAFICKÝCH ÚDAJOV V MESTE STRÁŽSKE

2.1 Vymedzenie územia mesta

Názov mesta:	Strážske
Rozloha:	2 477 ha
Časti obce:	Krivošťaňany
Okres:	Michalovce
Kraj:	Košický kraj

Mesto Strážske sa nachádza v Košickom kraji v severnej časti Východoslovenskej nížiny, na území Východoslovenskej pahorkatiny pri Laboreckej nive. Mestom preteká rieka Laborec, ktorá na jeho území tvorí prirodzenú hranicu medzi Východoslovenskou pahorkatinou a pohorím Vihorlat a oddeľuje aj miestnu časť Krivošťaňany. Územie mesta administratívne patrí do okresu Michalovce a nachádza sa na jeho severnom okraji v strede troch okresov - Humenné, Michalovce a Vranov nad Topľou.

2.2 Demografické údaje o obyvateľoch mesta

Mesto Strážske počtom obyvateľov je tretím najväčším sídlom v okrese Michalovce s hustotou obyvateľstva 181,5 obyvateľov na km². Rozlohou 24,773 km² je piatym najväčším sídlom v okrese.

Doterajší vývoj obyvateľstva mesta Strážske:

Tabuľka č. 1: Počet obyvateľov mesta Strážske

Rok	2011	2012	2013	2014	2015
Počet obyvateľov	4550	4548	4503	4501	4496

/Zdroj: Matričný úrad Strážske/

Tabuľka č. 2: Pohyb obyvateľstva

Rok	Narodení		Zomrelo		Prist'ahovaní		Odst'ahovaní	
	muži	ženy	muži	ženy	muži	ženy	muži	ženy
2011	27	23	18	24	44	41	43	41
2012	26	25	31	21	51	26	44	34
2013	20	11	23	22	23	25	41	38
2014	20	16	18	13	27	37	35	32
2015	29	17	28	30	31	45	35	38

/Zdroj: Matričný úrad Strážske/

Tabuľka č. 3: Migračný prírastok obyvateľstva

Rok	2011	2012	2013	2014	2015
Prist'ahovaní obyvatelia	85	77	48	64	76
Odst'ahovaní obyvatelia	94	78	79	67	73

/Zdroj: Matričný úrad Strážske/

Tabuľka č. 4: Počet obyvateľov v jednotlivých vekových skupinách

Obyvateľstvo	2011	2012	2013	2014	2015
Predproduktívny vek	819	820	839	841	839
Produktívny vek	2811	2809	2789	2787	2785
Poproduktívny vek	920	919	875	873	872

/Zdroj: Matričný úrad Strážske/

Tabuľka č. 5: Prirodzený úbytok obyvateľstva

Rok	2011	2012	2013	2014	2015
Počet narodených detí	50	51	31	36	46
Úmrtia	42	52	45	31	58

/Zdroj: Matričný úrad Strážske/

Mesto nemá nárast počtu obyvateľov, ale úbytok. Počet obyvateľov má klesajúcu tendenciu. Zomrelých a odst'ahovaných je viac ako narodených a prist'ahovaných do mesta.

2.3 Vývoj nezamestnanosti

Nezamestnanosť má svoje ekonomické, finančné a sociálne dôsledky. Rastúca nezamestnanosť kladie nároky na sociálny systém a ďalšie sociálne výdavky. S rastom predlžujúcej sa doby nezamestnanosti rastie závislosť na sociálnej podpore a narastá počet občanov, pre ktorých sa stáva táto závislosť návykom. Títo občania potom hľadajú svoje uspokojenie a sociálne zaradenie v kultúrnom prostredí, ktoré je orientované na alternatívne hodnoty a životný štýl a pre ktorých je závislosť na dávke sociálnej pomoci prijateľná (často ide o rómske etnikum).

Pokles pracovných príležitostí, obzvlášť nekvalifikovaných, vedie k rastu dlhodobej nezamestnanosti, zneužívaniu sociálnej dávky a závislosti niektorých skupín nezamestnaných. Táto skutočnosť si vyžaduje určité intervencie na trhu práce a aktívnu politiku mesta, pretože sociálne a ekonomické dôsledky neriešených problémov na trhu práce majú negatívny dopad na týchto obyvateľov. Nemožno prenechávať všetky problémy nezamestnanosti na štátnu politiku riešenia nezamestnanosti, ale je žiadúce, aby miestna samospráva vyvíjala určité úsilie a hľadala možné zdroje rastu pracovných miest, a to rôznymi formami, či už ide o krátkodobjšie pracovné príležitosti, alebo budovaním nových pracovných príležitosti.

V meste chýba rozsiahlejšie poradenstvo a intervencia v sociálnej práci, pretože programy a opatrenia, zvlášť pre dlhodobo nezamestnaných a nekvalifikovaných alebo zdravotne postihnutých nezamestnaných, sú zložité a náročné a v mnohých prípadoch je motivácia k práci nízka.

Ku skupinám ohrozených marginalizáciou na trhu práce patria osoby s nízkou alebo žiadnou kvalifikáciou, absolventi stredných škôl, ženy s malými deťmi, staršie osoby, rómske

etnikum a zdravotne postihnutí občania. Narastá počet dlhodobo nezamestnaných. Nezamestnanosť a predlžovanie doby nezamestnanosti prináša so sebou mnohé sociálne dôsledky a nemalé problémy aj v osobnom živote týchto občanov.

Jedným z dôsledkov dlhodobej nezamestnanosti je rast príjemcov dávky sociálnej pomoci a marginalizácia osôb znevýhodnených z rôznych dôvodov na trhu práce. Zvyšuje sa počet občanov v hmotnej núdzi, ktorí nedokážu pokryť svoje životné náklady a zabezpečiť dôstojný život pre seba i svoje deti.

Dôležitým faktorom pre zvyšovanie kvality života je zamestnanosť. Vzhľadom na to, že úrad práce, sociálnych vecí a rodiny nezverejňuje štatistiku o štruktúre nezamestnaných na úrovni jednotlivých miest a obcí, nie je možné na základe tvrdých dát urobiť analýzu nezamestnaných obyvateľov mesta Strážske podľa vytypovaných kritérií.

Z nasledujúceho prehľadu vyplýva, že dlhodobo priemerný počet nezamestnaných obyvateľov mesta presahuje počet 300. Z toho možno usúdiť, že takýto počet obyvateľov sa v daných podmienkach podpory nezamestnaných nevie zaradiť do pracovných aktivít. Vzhľadom na to, že títo obyvatelia sú čistými poberateľmi sociálnej podpory je potrebné vytvoriť mechanizmy na ich zapojenie do pracovných aktivít smerujúcich k skvalitňovaniu životného prostredia a rozvoja mesta, resp. do opatrení k trvalému zníženiu počtu obyvateľov mesta bez vzdelania (*PHSR mesta Strážske na roky 2016 – 2022*).

Tabuľka č. 6: Vývoj počtu nezamestnaných

Počet nezamestnaných k 31.12.									
2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
353	292	217	210	316	360	320	327	311	310

/Zdroj: Štatistický úrad SR/ - prevzaté z PHSR mesta Strážske na roky 2016 - 2022

2.4 Sociálna infraštruktúra

Základnou úlohou obce pri výkone samosprávy je starostlivosť o všestranný rozvoj svojho územia a o potreby jeho obyvateľov.

Sociálna infraštruktúra zahŕňa zariadenia na zabezpečenie existencie, rozvoja a regenerácie obyvateľstva.

Sociálnu infraštruktúru mesta môžeme hodnotiť ako dobrú a postačujúcu pre uspokojenie potrieb obyvateľov i hodnotenia kvality života.

Do sociálnej infraštruktúry patria:

- školské a výchovné zariadenia,
- zdravotnícke a zariadenia sociálnych služieb,
- bývanie, byty, bytové domy a rodinné domy,
- kultúrne zariadenia,
- obchody,
- zariadenia stravovania,
- športové a rekreačné zariadenia,
- ostatné zariadenia, ktoré poskytujú služby obyvateľom.

2.4.1 Vzdelanie

Na území mesta Strážske sa nachádzajú výchovné zariadenia Materská škola, Základná škola, Školský klub detí, Základná umelecká škola, Centrum voľného času, ktoré sú v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta. Okrem týchto škôl a školských zariadení sa v meste ešte nachádza Stredná odborná škola, ktorej zriaďovateľom je vyšší územný celok Košice.

Celoslovenským trendom je zvyšovanie vzdelanostnej úrovne obyvateľstva. Aj v meste Strážske sa znižuje počet obyvateľov so základným vzdelaním a bez vzdelania a rastie aj počet vysokoškolsky vzdelaného obyvateľstva.

Tabuľka 7: Štruktúra obyvateľstva podľa najvyššieho dosiahnutého vzdelania

Štruktúra obyvateľstva podľa najvyššieho dosiahnutého vzdelania	Najvyššie dosiahnuté vzdelanie	SODB 1991	SODB 2001	SODB 2011
	základné		1038	751
učňovské (bez maturity)		869	643	554
stredné odborné (bez maturity)		75	466	441
úplné stredné učňovské (s maturitou)	812		287	176
úplné stredné odborné (s maturitou)			841	1039
úplné stredné všeobecné		116	173	196
vyššie odborné		8	19	54
vysokoškolské bakalárske		-	15	87
vysokoškolské - mag., inž., dok.		-	221	383
vysokoškolské doktorandské		-	11	19
- univerzitné		47	72	-
- technické		81	128	-
- ekonomické		16	30	-
- poľnohospodárske		9	9	-
- ostatné		7	8	-
- spolu		160	247	-
bez vzdelania		24	11	662
nezistené		22	50	131
Deti a žiaci do 15 rokov		1131	-	-
Deti do 16 rokov		-	986	-
Počet obyvateľov		4255	4474	4404

/Zdroj: Štatistický úrad SR. SODB 1991, SODB 2001, SODB 2011/ - prevzaté z PHSR mesta Strážske 2016 - 2022

Materská škola

Poskytuje celodennú (v individuálnych prípadoch poldennú) starostlivosť deťom od 3 do 6 rokov, prednostne deťom od 5 rokov a s odloženou povinnou školskou dochádzkou, príp. dodatočne OPŠD. Od 01.04.2002 je materská škola samostatnou rozpočtovou organizáciou s právnou subjektivitou. Kapacita určená RÚVZ (Regionálnym úradom verejného zdravotníctva) v Michalovciach je 94 detí.

Budova sa nachádza v centre mesta, je umiestnená v účelovej budove. Objekt ako stavba je trojpodlažná budova so suterénom a s veľkými vonkajšími plochami určenými na hranie detí – školský dvor.

Vzdelávanie v predškolskom zariadení je zabezpečované kvalifikovanými pedagogickými zamestnancami. Cieľom vzdelávania je zabezpečiť kvalitnú predškolskú prípravu detí na povinnú školskú dochádzku.

Aktivity MŠ sú orientované na podporu osobnostného rozvoja detí v oblasti sociálno-emocionálnej, intelektuálnej, telesnej, morálnej, estetickej, na rozvoj zručnosti a schopnosti detí.

Tabuľka č. 8: Počet detí v materskej škole

Materská škola		
Trieda	Počet zapísaných detí	Veková skupina
1. trieda	22	3 – 4 ročné
2. trieda	24	4 – 5 ročné
3. trieda	24	3 – 6 ročné
4. trieda	24	5 – 6 ročné

/Zdroj: www.materska-skola-strazske.webnode.sk/

Materskú školu navštevujú aj deti v hmotnej núdzi, ktorým je poskytovaná strava na základe dotácie na podporu výchovy k stravovacím návykom dieťaťa ohrozeného sociálnym vylúčením. Deťom v predškolskej triede sú poskytované školské potreby k plneniu školských povinností dieťaťa ohrozeného sociálnym vylúčením. Dotácia je poskytovaná v zmysle zákona č. 544/2010 Z. z. o dotáciách.

Tabuľka č. 9: Počet detí v hmotnej núdzi v materskej škole

Materská škola (Hmotná núdza)		
Rok	Počet detí	
	Stravovanie	Školské potreby
2011	2	0
2012	7	1
2013	8	2
2014	8	1
2015	5	4
2016	4	1

/Zdroj: Materská škola Strážske/

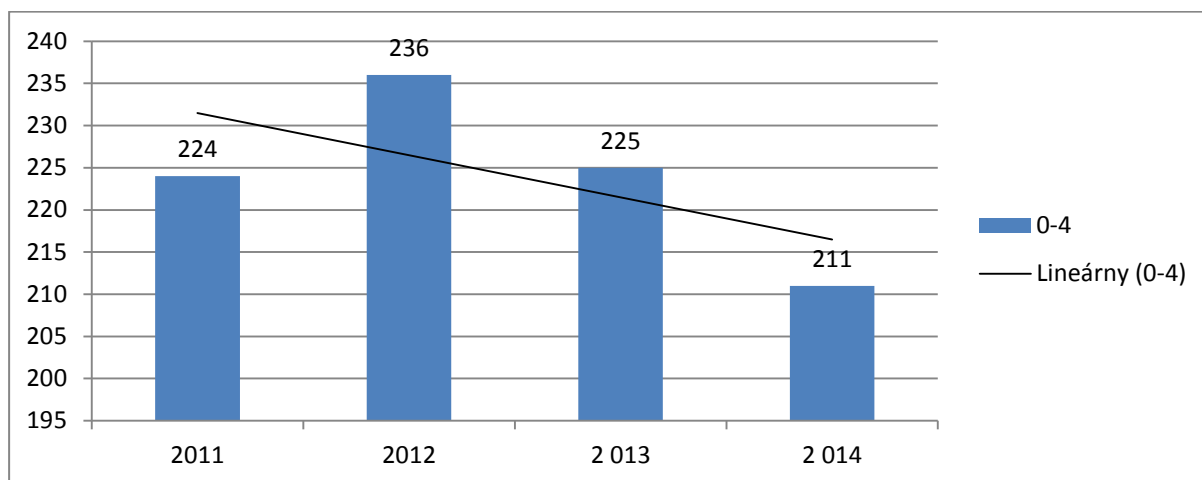
Kapacita MŠ od roku 2015 nepokrýva požiadavky občanov mesta na umiestnenie detí do predškolského zariadenia. Z toho dôvodu je pripravený projekt na rozšírenie kapacity MŠ prístavbou k pôvodnému objektu MŠ.

Mesto má spracovanú projektovú dokumentáciu a bude sa uchádzať o finančné prostriedky z dotácií štátu. Predpokladaná kapacita MŠ po ukončení prístavby je 142 detí. Po realizácii tohto projektu predškolské zariadenie uspokojí požiadavky občanov pri predpokladanom súčasnom vývoji.

Edukačný proces zabezpečuje 8 kvalifikovaných pedagógov. Ostatnú činnosť zabezpečuje prevádzkový personál – 1 vedúca ŠJ, 1 ekonómka, 2 upratovačky, 2 kuchárky. Stravovanie detí zabezpečuje školská kuchyňa.

Graf č. 1: Deti vo veku 0 – 4 rokov

/Zdroj: Štatistický úrad SR/ - prevzaté z PHSR mesta Strážske 2016 – 2022

Z grafu vyplýva, že ročne sa narodí v priemere od 200 až do 230 detí. Ak predpokladáme obdobný vývoj, kapacita MŠ bude dostatočná po pokrytie potrieb občanov mesta.

Základná škola

Škola je plne organizovaná. V súčasnosti ju navštevuje spolu 478 žiakov, rozdelených do 24 tried.

Tabuľka č. 10: Prehľad počtu žiakov v základnej škole

Ročník	1.	2.	3.	4.	ŠPT	5.	6.	7.	8.	9.	Spolu
Počet tried	3	3	2	2	2	3	2	3	2	2	24
Počet žiakov	59	54	37	51	27	62	43	55	39	47	474
Z toho ŠVVP	0	4	1	3	27	4	2	5	1	3	50
Z toho v ŠKD	38	42	29	33	-	-	-	-	-	-	142

/Zdroj: www.zsstrazske.edupage.org/

Žiaci sa vyučujú v starej budove a v prístavbe novej budovy spolu v 35 učebniach, z čoho je 17 odborných učební. Vo vyučovacom procese sa využívajú 2 dielne, 1 školská kuchynka, školský pozemok, skleník, posilňovňa, školská knižnica a telocvičňa.

Na telovýchovné aktivity škola využíva aj mestské ihriská - futbalové ihrisko, futbalové ihrisko s umelou trávou, 2 volejbalové ihriská, hádzanárske ihrisko, tenisové ihrisko a antukovú bežeckú dráhu.

V základnej škole sa nachádza i špecializovaná trieda (ŠZT) pre žiakov so špecifickými potrebami. Všetci žiaci ŠZT sú v hmotnej núdzi a sú im poskytované pomôcky na základe dotácie na podporu výchovy k stravovacím návykom dieťaťa ohrozeného sociálnym vylúčením a dotácie na podporu výchovy k plneniu školských povinností dieťaťa ohrozeného sociálnym vylúčením v zmysle zákona č. 544/2010 Z. z. o dotáciách. Počet žiakov má stúpajúcu tendenciu a v budúcnosti sa javí potreba nových sociálnych služieb a programov zameraných na vzdelávanie žiakov, ktorí ukončia ŠZŠ. Úlohou terénnych sociálnych pracovníkov bude aktivizovať rodinných príslušníkov za účelom zapojenia sa do výchovnovzdelávacích projektov pre vybrané cieľové skupiny.

Tabuľka č. 11: Špeciálna trieda v základnej škole

Základná škola (Špeciálna trieda)		
Rok	Počet detí v ŠT	Počet pedagógov
2011	18	2
2012	19	2
2013	18	2
2014	22	2
2015	22	2
2016	24	3

/Zdroj: Základná škola Strážske/

Tabuľka č. 12: Počet detí v hmotnej núdzi v základnej škole

Základná škola (Hmotná núdza)		
Rok	Počet detí	
	Stravovanie	Školské potreby
2011	60	60
2012	58	58
2013	59	59
2014	60	60
2015	60	60
2016	62	62

/Zdroj: Základná škola Strážske/

Základná umelecká škola

Základná umelecká škola sídli v zrekonštruovanej budove v centre mesta. V škole vyučuje 8 učiteľov, z toho 7 hudobný odbor a 1 výtvarný odbor. Školu navštevuje 150 žiakov.

Je plno organizovanou školou, ktorá má 3 odbory: hudobný, výtvarný a literárno-dramatický odbor. Vyučuje sa na 4 stupňoch štúdia, a to: prípravný, základný I. stupeň, základný II. stupeň a štúdium pre dospelých.

Centrum voľného času

Centrum voľného času v Strážskom je jedným z najvýznamnejších činiteľov realizácie štátnej politiky starostlivosti o deti a mládež mesta Strážske a prilahlých obcí. Svojou činnosťou sa výrazne podieľa na výchove vo voľnom čase, na výchove umenia tento čas užitočne a efektívne využívať a na usmerňovaní rozvoja záujmov detí a mládeže.

Utvára podmienky na neformálne vzdelávanie, organizuje a zabezpečuje výchovno-vzdelávaciu, záujmovú, rekreačnú a športovú činnosť pre deti a mládež v priebehu celého školského roka, vrátane školských prázdnin.

V rámci svojho postavenia vytvára predpoklady pre aktívnu spoluprácu všetkých subjektov, ktoré sa zaoberajú problematikou voľného času, v záujme účinného naplňovania miestnej regionálnej politiky voči mladej generácii.

Centrum má v súčasnosti 24 záujmových útvarov, do ktorých chodia deti nielen z nášho

mesta, ale aj zo širšieho okolia. Záujmové útvary vedú skúsení interní zamestnanci, ale aj externí odborní garanti.

Stredná odborná škola

Stredná odborná škola má dlhoročnú tradíciu pri zabezpečovaní kvalifikovaných odborníkov v oblasti dopravy, podnikania. Odborníci – absolventi školy - mali a majú stále uplatnenie na trhu práce a v trhovej ekonomike, sú žiadaní hlavne v doprave a v podnikaní.

Súčasným zriaďovateľom je Košický samosprávny kraj, ktorý vytvára dobre podmienky pre zabezpečovanie výchovno-vzdelávacieho procesu.

Škola zabezpečuje výchovno-vzdelávací proces žiakov v týchto študijných odboroch: prevádzka a ekonomika dopravy, dopravná akadémia, jazyková škola, podnikanie v remeslách a službách. Škola taktiež ponúka učebné odbory: praktická žena, stavebná výroba.

2.4.2 Zdravotníctvo

V meste sú zriadené všeobecné aj odborné ambulancie a k dispozícií sú dve lekárne.

Tabuľka č. 13: Zdravotnícke ambulancie

Zdravotnícke ambulancie	Počet
Ambulancia praktického lekára pre dospelých	3
Ambulancia praktického lekára pre deti a mládež	2
Zubná ambulancia	4
Súkromná ženská ambulancia	1
Očná ambulancia	1
Neurologická ambulancia	1

Zdroj: vlastné zisťovanie

2.4.3 Bývanie

Úlohou štátu v rámci sociálnej politiky je vytvárať ekonomické a legislatívne podmienky pre dostupnosť bývania aj domácnostiam s nízkymi príjmami a pre sociálne ohrozené a marginalizované rómske skupiny obyvateľstva.

Keďže časť obyvateľstva nedisponuje dostatočnými finančnými prostriedkami na kúpu bytu, ani takou výškou príjmu, ktorá by mu umožnila splácať hypotekárny úver, sú tieto domácnosti odkázané na pomoc verejného sektora.

V meste sú vybudované dva bytové domy s kapacitou 2 x 10 nízkoštandardných nájomných bytov. Touto výstavbou došlo k likvidácii separovanej rómskej osady.

Mestské nájomné byty v meste Strážske, postavené s podporou Štátneho fondu rozvoja bývania:

- Nižší štandard (kapacita 2 x 10 bytov)
- Bežný štandard (kapacita 20 bytov)

Podmienky pridelovania nájomných bytov vo vlastníctve mesta sú zakotvené vo všeobecne záväznom nariadení mesta Strážske (**VZN č. 5/2016 o podmienkach pridelovania nájomných bytov vo vlastníctve mesta Strážske**).

Účelom tohto všeobecne záväzného nariadenia je stanovenie podmienok, posudzovania a postupu pri pridelovaní nájomných bytov vo vlastníctve mesta, opakovanom uzavretí zmluvy o nájme nájomného bytu, výmene nájomného bytu, doby trvania nájmu a povinnostiach nájomcov, ktorým bol pridelený nájomný byt vo vlastníctve mesta Strážske, na výstavbu ktorých boli použité finančné prostriedky zo Štátneho fondu rozvoja bývania.

Prehľad počtu domov, bytových domov vzhľadom na počet obyvateľov je uvedený v nasledujúcich tabuľkách:

Tabuľka č. 14: Domy

	stav k 31.12.2014
Domy spolu	512
Neobývané domy	20
Podiel neobývaných domov v %	3,9

Zdroj: MsÚ Strážske

Tabuľka 15: Domy a byty

	stav k 31.12.2014
Domy spolu	512
Trvale obývané domy spolu	492
Počet bytov v bytových domoch	1 135
Obyvateľstvo - počet spolu	4 496
Priemerný počet obyv. na 1 obývaný dom/byt	2,76

Zdroj: MsÚ Strážske

2.4.4 Služby a podnikateľské subjekty

V meste za posledné obdobie dochádza k zvyšovaniu prevádzok obchodu a služieb. Medzi najvýznamnejšie miestne prevádzky obchodu zabezpečujúcich potraviny dennej potreby patria hlavne Tesco, Agromilk, Pekáreň Ondo, ktorá ponúka aj rôzne druhy čerstvého pečiva vlastnej výroby. Občanom sú k dispozícii aj zariadenia rýchleho občerstvenia a tiež cukráreň.

V meste je zastúpenie najmä drobných živnostníkov, ale aj väčších firiem. Ich existencia na území mesta vplýva na finančné možnosti mesta, najmä z pohľadu miestnych daní a poplatkov.

Všetky podnikateľské subjekty však pôsobia na komerčnej báze, žiadny z nich neposkytuje sociálne služby.

Tabuľka č. 16: Evidencia podnikateľských subjektov

Číslo	Názov PO/sídlo/Sk NACE:	Tržby (rok)	Zisk (rok)	Poznámky
1	1.PROJEKTOVÁ, a.s., organizačná zložka Slovensko	neuvedené	neuvedené	
2	62 s.r.o.	17 326,00 €	- 1 087,00 €	
3	AGRO - FOREST s. r. o.	1 489,00 €	25 534,00 €	
4	ATOL HB, spol. s r.o.	Tržby	Zisk	
5	ATV družstvo Strážske	Tržby	Zisk	
6	ATV, výrobné družstvo STRÁŽSKE	- €	- 3 530,00 €	
7	AutoObuv, s.r.o.			Pusté Čemerné
8	Barláš s.r.o.	35 526,00 €	1 185,00 €	
9	BEAUTY MEDIA, s.r.o.			
10	BERSTING s. r. o.	neuvedené		
11	BIPP s.r.o.	35 112,00 €	- 39 514,00 €	
12	BKB Trio s.r.o.	1 170 €	-887 €	
13	Color BAS, s.r.o.	neuvedené		
14	CPP Strážov, s. r. o.	165 591,00 €	- 14 144,00 €	
15	CPP Zemplín, s. r. o.	365 866,00 €	- 74 283,00 €	
16	DIAKOL STRÁŽSKE, s.r.o.	39 873 259,00 €	263 792,00 €	
17	DIPOS SPOL, spol. s r.o.	36 982,00 €	3 640,00 €	
18	Dušan Tomek - autodoprava DUDISTER	neuvedené		
19	EBENA, drevospracujúce družstvo v Strážskom	neuvedené		
20	Ekologické služby, s.r.o.	1 567 528,00 €	- 142 343,00 €	
21	EKV - montáže, s.r.o.	189 574,00 €	3 805,00 €	
22	ELIN SK s.r.o.	- €	- 480,00 €	
23	Emanuela Sniežka Zajdel			ukončila činnosť
24	EMINAM s.r.o.	3 133,00 €	30,00 €	
25	EUROTRADE GROUP, s.r.o.	17 162,00 €	1 929,00 €	
26	FEREY s. r. o.	55 206,00 €	27 632,00 €	
27	FIBERSTRUCT s.r.o.	3 544 838,00 €	277 460,00 €	
28	HaMi s.r.o.	11 096,00 €	- 13 588,00 €	
29	HEMAS s.r.o.	7 200,00 €	1 069,00 €	
30	CHEMSTROJ, s.r.o.	7 861 533,00 €	50 967,00 €	
31	Chemtrans, s.r.o. " v konkurze "			v konkurze
32	INTERFOOD OST spol. s r.o. v likvidácii			v likvidácii
33	Ján Lukačko			
34	JAVELIN s.r.o.	360 122 €	-302 299 €	
35	Kamenárstvo Fedor, s.r.o.	24724	3 001,00 €	
36	Kapex Metering s.r.o.	17993	2 684,00 €	

- Komunitný plán sociálnych služieb mesta Strážske -

37	KM Tech s.r.o.	0	- €	
38	Komunálne služby	neuveďené		
39	L - trans, s.r.o.	274650	3002	
40	LAM NGUYEN HONG, Vietnam			nezistené
41	LAMBRIS, spol. s r.o.	- €	Zisk	
42	Lasca s.r.o.	Tržby	Zisk	
43	LEMON Slovakia s.r.o.			Klincová 35, Bratislava - MČ Ružinov 821 08
44	Light Stabilizers, s. r. o.	8 348 992,00 €	443 263,00 €	
45	Lirona V&G s.r.o.	17 000,00 €	13 234,00 €	
46	LM SpedLog s.r.o.	212 095,00 €	3 654,00 €	
47	MAJKA - akciová spoločnosť STRÁŽSKE			nezistené
48	MAMIT, s.r.o.	218 302,00 €	- 11 669,00 €	
49	MEDIJOMA s.r.o.	186 579,00 €	- 2 660,00 €	
50	Metal Box Slovakia, a.s.	686 986,00 €	4 322,00 €	
51	Michal Knap	neuveďené		
52	MOBILiTY, spol. s r.o.	- €	- 480,00 €	
53	Na hrade, s.r.o.	neuveďené		
54	NVZ GROUP s.r.o.	176 511,00 €	12 318,00 €	
55	Ocean Corp s. r. o.	13 000,00 €	10 109,00 €	
56	OXY s.r.o.	15 500,00 €	12 078,00 €	
57	OZS Strážske, s.r.o.	5598	501,00 €	
58	P.S.D. s.r.o. - stavebno-obchodná spoločnosť			v konkurze
59	Pavlo Altman	neuveďené		
60	Phuc Le Van	neuveďené		
61	PIRO, k.s., Strážske v likvidácii			v likvidácii
62	PLYNMONT - KOMP, s.r.o.			v konkurze
63	PRAMO, s.r.o.	48 328,00 €	1 140,00 €	
64	PRODOM - IZOL spol. s r.o.	- €	- 960,00 €	
65	PROROGO, s.r.o.	11 429,00 €	- 34 902,00 €	
66	PROSERVIS Strážske, s. r. o.	1 446 868,00 €	45 717,00 €	
67	Prvá hasičská, a.s. Strážske	632 479,00 €	- 161 149,00 €	
68	Readymade Pro, s.r.o.	39 708,00 €	1 769,00 €	
69	REALITY EXPERTS, s.r.o.	29 371,00 €	1 979,00 €	
70	Regena ES s.r.o. Strážske	1 072 435,00 €	52 791,00 €	
71	RestConsult s.r.o.	17 500,00 €	13 588,00 €	2014
72	REZA Project spol. s r.o.	78 975,00 €	14 429,00 €	
73	RISE s.r.o.	319 257,00 €	2 440,00 €	
74	S & TB s.r.o.	4 868,00 €	1 715,00 €	
75	SESMART s.r.o.			2013
76	SIMOP SK, s.r.o.	1 023 937 €	-272 824 €	

77	SK Optical Management s.r.o.	6 000,00 €	4 610,00 €	2014
78	SLOVAKIA STEEL MILLS, a.s. v konkurze			v konkurze
79	SPOJCHEM s.r.o.	151 040,00 €	- 13 145,00 €	
80	Steelchem, s.r.o.			nezistené
81	TEREVA spol. s r.o.			v konkurze
82	TOBI - TRUCK, s.r.o.	923 689,00 €	135 715,00 €	
83	TP 2, s.r.o.	8 575 027,00 €	502 829,00 €	
84	Vadym Malovanyi	neuveденé		
85	Volodymyr Gasynets	neuveденé		
86	VP - TECHNIKA s.r.o.	640 860,00 €	- 5 494,00 €	
87	WOOD PROCESSING SLOVAKIA W.P.S., s.r.o.			nezistené
88	XPERIENCE s.r.o.	168 553,00 €	- 58 595,00 €	
89	Z1 s.r.o.	37 992,00 €	2 052,00 €	
90	ZOMBI, s.r.o.	13 881,00 €	- 2 672,00 €	

/Zdroj: PHSR mesta Strážske 2016 – 2022/

Spoločenské organizácie a šport

V meste majú svoje zastúpenie mnohé spoločenské organizácie, športové kluby a občianske združenia.

Tabuľka č. 17: Spoločenské organizácie, športové kluby, občianske združenia

Spoločenské organizácie (SO)	
-	Oblasťný výbor Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov
-	Slovenský rybársky zväz
-	Slovenský zväz chovateľov
-	Slovenský červený kríž
-	Rímsko-katolícka farnosť
-	Grécko-katolícka farnosť
-	Pravoslávna cirkevná obec
Športové kluby (ŠK)	
-	Mestský bežecký oddiel
-	Klub slovenských turistov
-	ŠK Futbalový oddiel
-	Športový a kolkársky klub
-	Volejbalový oddiel
-	Oddiel kulturistiky a silového trojboja
-	MMA Horting
-	Tenisový klub
-	Laborecká MTD
Občianske združenia (OZ)	
-	OZ kolkárov a rekreačných športovcov
-	Tanečný aerobik
-	Strážčanský úsmev - Asaben – rómsky súbor
-	Naša voľba – riešenie aktuálnych problémov v spoločnosti

/Zdroj: vlastné zisťovanie/

2.5 Poskytovanie sociálnych služieb v meste Strážske

Mesto v rámci svojho rozpočtu zabezpečuje pre svojich občanov, v súlade so zákonom a VZN, sociálne služby:

- opatrovateľskú službu (terénna forma – v prirodzenom prostredí klienta),
- poskytuje finančný príspevok ako jednorazovú sociálnu dávku pre občanov mesta nachádzajúcich sa v sociálnej núdzi.

2.5.1 Opatrovateľská služba

V meste Strážske je poskytovaná opatrovateľská služba v zmysle zákona č. 448/2008. Opatrovateľská služba sa poskytuje občanovi s nepriaznivým zdravotným stavom, ktorý potrebuje pomoc pri zabezpečení nevyhnutných životných úkonov, nevyhnutných prác v domácnosti, zabezpečenie kontaktu so spoločenským prostredím.

Opatrovateľskú službu ako druh sociálnej služby možno poskytnúť občanovi s trvalým pobytom v meste Strážske na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku.

Opatrovateľská služba je sociálna služba poskytovaná fyzickej osobe, ktorá:

- a) je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby a jej stupeň odkázanosti je najmenej II podľa prílohy č. 3 k zákonu o sociálnych službách,
- b) je odkázaná na pomoc pri úkonoch sebaobsluhy, úkonoch starostlivosti o svoju domácnosť a základných sociálnych aktivitách podľa prílohy č. 4 k zákonu o sociálnych službách.

2.5.2 Posudková činnosť

Mesto Strážske zabezpečuje posudkovú činnosť v zmysle zákona č. 448/2008 o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov na základe žiadosti klienta o posúdenie odkázanosti na sociálnu službu vydáva rozhodnutie o odkázanosti na sociálnu službu, a to opatrovateľskú službu, sociálnu službu poskytovanú v zariadení pre seniorov, sociálnu službu v zariadení opatrovateľskej služby.

Proces posúdenia začína lekárskou posudkovou činnosťou. Posudzujúci lekár pri výkone lekárskej posudkovej činnosti vychádza z lekárskeho nálezu vypracovaného zmluvným lekárom. Na základe výsledkov posúdenia vypracuje posudzujúci lekár lekársky posudok, ktorý obsahuje stupeň odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby a termín opätovného posúdenia zdravotného stavu fyzickej osoby.

Výsledkom sociálnej posudkovej činnosti je sociálny posudok, ktorý obsahuje znevýhodnenia fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím, alebo s nepriaznivým zdravotným stavom v oblasti sebaobslužných úkonov, úkonov starostlivosti o svoju

domácnosť a pri základných sociálnych aktivitách, v porovnaní s fyzickou osobou rovnakého veku a pohlavia bez postihnutia, alebo bez nepriaznivého zdravotného stavu.

Sociálnu posudkovú činnosť na účely posudzovania odkázanosti na sociálnu službu vykonáva sociálny pracovník mesta za účasti fyzickej osoby, ktorá požiada o poskytnutie sociálnej služby. Táto fyzická osoba má právo vyjadrovať svoje potreby a návrhy na riešenie svojej nepriaznivej sociálnej situácie.

Na základe lekárskeho posudku a sociálneho posudku sa vyhotovuje posudok o odkázanosti na sociálnu službu, ktorý obsahuje:

- stupeň odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby,
- znevýhodnenie fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím alebo s nepriaznivým zdravotným stavom v oblasti sebaobslužných úkonov, úkonov starostlivosti o svoju domácnosť a pri základných sociálnych aktivitách,
- návrh druhu sociálnej služby,
- určenie termínu opätovného posúdenia zdravotného stavu.

2.6 Poskytovatelia sociálnych služieb

V meste Strážske sa nachádzajú poskytovatelia sociálnych služieb zriadení vyšším územným celkom Košice:

- LIDWINA – domov sociálnych služieb,
- HARMONIA – domov sociálnych služieb, zariadenie podporovaného bývania a zariadenie pre seniorov.

2.6.1 LIDWINA – Domov sociálnych služieb v Strážskom

LIDWINA – Domov sociálnych služieb v Strážskom je zariadením pre deti a dospelých prijímateľov sociálnych služieb. Je samostatným právnym subjektom, ktorý je finančnými vzťahmi napojený na rozpočet svojho zriaďovateľa Košického samosprávneho kraja.

Poskytovanie sociálnych služieb i úhrady za poskytovanie týchto služieb v zariadení je upravené Všeobecne záväzným nariadením KSK o výške úhrady za sociálnu službu, o spôsobe jej určenia a platenia v zariadeniach sociálnych služieb v zriaďovateľskej pôsobnosti Košického samosprávneho kraja.

Zariadenie má vypracovanú novú „Koncepciu rozvoja zariadenia na rok 2014 – 2020“, ktorá je v súlade s Národnými prioritami rozvoja sociálnych služieb na Slovensku a s potrebami prijímateľov sociálnych služieb. Všetky ciele sú orientované na uspokojenie ich potrieb, rozvoj zručností, sociálnu rehabilitáciu, inklúziu a prípravu klientov na samostatný život v rámci procesu deinštitucionalizácie zariadenia.

LIDWINA – domov sociálnych služieb je pobytovým zariadením pre deti a dospelých klientov s telesným, mentálnym i zmyslovým postihnutím s kapacitou 78 miest. Sídli na

okraji mesta v troch dvojpodlažných budovách.

Predmet činnosti zariadenia je určený zriaďovacou listinou Košického samosprávneho kraja podľa zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách v znení neskorších predpisov a vykonáva odborné, obslužné a ďalšie činnosti, zabezpečuje vykonávanie týchto činností alebo utvára podmienky na ich vykonávanie v rozsahu ustanovenom zákonom.

Zariadenie v roku 2014 bolo v rámci KSK zaradené do pilotného projektu „Národný projekt prechodu z inštitucionálnej na komunitnú starostlivosť – deinštitucionalizácia zariadení sociálnych služieb na Slovensku“ a prechádza procesom transformácie a deinštitucionalizácie.

Prvým významným krokom v procese deinštitucionalizácie bola príprava klientov v tréningovom byte v roku 2015, a následne v roku 2016 boli presťahovaní do komunity. Obývajú dva dvojizbové byty v bytovej zástavbe v meste. Ďalších 12 klientov sa pripravuje na samostatný život v komunite.

Kvalitné sociálne služby klientom poskytuje 72 kvalifikovaných zamestnancov, ktorí od roku 2014 prešli intenzívnym vzdelávaním a prípravou na transformáciu zariadenia.

Podrobnejšie o aktivitách sa možno dozvedieť na webovej stránke: www.dssstrazske.sk

2.6.2 HARMONIA – domov sociálnych služieb, zariadenie podporovaného bývania a zariadenie pre seniorov

HARMONIA – domov sociálnych služieb, zariadenie podporovaného bývania a zariadenie pre seniorov poskytuje sociálne služby podľa zákona č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách v znení neskorších predpisov a vykonáva odborné obslužné a ďalšie činnosti, zabezpečuje vykonávanie týchto činností, alebo utvára podmienky na ich vykonávanie v rozsahu ustanovenom zákonom pre jednotlivé druhy sociálnej služby, ktoré poskytuje. Ide o ubytovanie, stravovanie, zaopatrenie, ošetrovateľskú starostlivosť, fyzioterapiu, sociálne poradenstvo, sociálnu rehabilitáciu a pomoc pri uplatňovaní práv a právom chránených záujmov.

Zariadenie HARMONIA Strážske poskytuje sociálne služby v súlade so základnými ľudskými právami a slobodami, prirodzenou ľudskou dôstojnosťou a s princípmi nediskriminácie.

HARMONIA je zariadenie s celoročným pobytom, ktoré poskytuje starostlivosť 124 prijímateľom sociálnej služby.

Kapacita zariadenia podľa služieb:

- domov sociálnych služieb: 65 klientov,
- zariadenie podporovaného bývania: 9 klientov,
- zariadenie pre seniorov: 50 klientov.

Zariadenie sa nachádza v centre mesta Strážske. Je to dvojposchodová budova, ktorá okrem ubytovacej časti má administratívnu časť, pracovňu, sušiareň a kuchyňu s jedálňou. Je obklopená malým parčíkom. Ubytovacia časť pozostáva z jedno a dvojposteľových izieb s vlastným bezbariérovým sociálnym zariadením. Zariadenie má dobre vybavené spoločenské miestnosti, knižnicu i kaplnku, kde sa konajú bohoslužby.

Zariadenie ako domov sociálnych služieb a zariadenie podporovaného bývania poskytuje službu dospeléj fyzickej osobe, ktorá je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby. Poskytuje sociálne poradenstvo, sociálnu rehabilitáciu, ošetrovateľskú starostlivosť, ubytovanie, stravovanie, upratovanie, ba aj pranie, žehlenie a údržbu bielizne, či šatstva aj osobného vybavenia. Zabezpečuje pracovnú terapiu a záujmovú činnosť a utvára podmienky na úschovu cenných vecí.

Zariadenie pre seniorov poskytuje celoročnú pobytovú službu fyzickej osobe, ktorá dovŕšila dôchodkový vek a je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby. Okrem iného poskytuje sociálne poradenstvo, sociálnu rehabilitáciu, ošetrovateľskú starostlivosť, ubytovanie, stravovanie, upratovanie, ba aj pranie, žehlenie a údržbu bielizne, či šatstva aj osobného vybavenia. Zabezpečuje pracovnú terapiu a záujmovú činnosť a utvára podmienky na úschovu cenných vecí.

Zariadenie má 68 zamestnancov, ktorí poskytujú kvalitnú ošetrovateľskú činnosť, rehabilitačné služby, rôzne terapie, trávenie voľného času, vzdelávacie aktivity a záujmovú činnosť podľa výberu.

Podrobné informácie možno nájsť na webovej stránke zariadenia: www.harmoniastrazske.vucke.sk

2.7 Sociálna pomoc

Mesto Strážske v rozsahu svojej pôsobnosti zabezpečuje dostupnosť sociálnych služieb pre občanov, ktorí sú na ne odkázaní, pričom majú právo výberu sociálnej služby za podmienok ustanovených zákonom o sociálnych službách.

Druh, forma a rozsah poskytovania sociálnej služby sa určuje podľa nepriaznivej sociálnej situácie a pri opatrovateľskej službe aj podľa stupňa odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby.

Sociálna pomoc v meste sa orientuje hlavne na cieľové skupiny občanov v stave sociálnej a hmotnej núdze ku ktorým patria:

- nezamestnaní občania,
- zdravotne ťažko postihnutí občania,
- rodiny s nezaopatrenými deťmi a nízkymi príjmami,
- osamelí rodičia s viacpočetnými nezaopatrenými deťmi,
- zraniteľné skupiny občanov (týrané skupiny občanov),
- spoločensky neprispôsobivé osoby a osoby s tzv. syndrómom ústavnej závislosti,
- absolventi škôl,
- osoby bez základného vzdelania, resp. s nízkym stupňom vzdelania,
- osoby s nízkou alebo žiadnou kvalifikáciou,
- nezamestnaní starší ako 50 rokov,

- seniori,
- osoby po návrate z výkonu trestu odňatia slobody bez sociálneho a rodinného zázemia,
- národnostné menšiny,
- marginalizované skupiny občanov (bezdomovci, narkomani, alkoholici, atď.),
- obyvatelia separovaných a segregovaných rómskych osád, žijúcich na geograficky ohraničenom území bez vybudovanej základnej infraštruktúry.

Poskytovanie sociálnych služieb je v meste zakotvené vo všeobecných záväzných nariadeniach (ďalej len „VZN“). VZN definuje okruh poskytovaných sociálnych služieb:

- VZN č. 2/2007 o podmienkach, finančných príspevkoch a spôsobe realizácie opatrení sociálno - právnej ochrany detí a sociálnej kurately,
- VZN č. 1/2008 o poskytovaní jednorazových sociálnych dávok,
- VZN č. 2/2009 o opatrovateľskej službe.

VZN 2/2007 o podmienkach, finančných príspevkoch a spôsobe realizácie opatrení sociálno - právnej ochrany detí a sociálnej kurately:

1. Toto všeobecne záväzné nariadenie upravuje podmienky poskytovania finančných príspevkov na dopravu, príspevkov na úpravu a obnovu rodinných pomerov dieťaťa vrátane bytových pomerov a sociálnych pomerov, príspevkov na tvorbu úspor dieťaťa podľa zákona č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej kurately a o zmene a doplnení niektorých zákonov.
2. Mesto Strážske vo svojom rozpočte vyčlení finančné prostriedky na: a) príspevok na dopravu, b) príspevok na úpravu a obnovu rodinných pomerov dieťaťa, vrátane bytových pomerov a sociálnych pomerov, c) príspevok na tvorbu úspor.
3. Mesto poskytuje finančné príspevky na podporu úpravy a obnovu rodinných pomerov uvedené v ods. 2 písm. a) a b) tohto článku najviac jeden rok od umiestnenia dieťaťa do detského domova.

VZN 1/2008 o poskytovaní jednorazových sociálnych dávok:

1. Účelom tohto všeobecne záväzného nariadenia (ďalej len VZN) je stanovenie postupu a základných kritérií pri poskytovaní jednorazových sociálnych dávok (ďalej len dávka).
2. Dávky sú formou peňažnej alebo vecnej pomoci sociálne odkázaným občanom mesta Strážske, alebo občanom mesta Strážske, ktorí sa ocitli v sociálnej núdzi.
3. Sociálne odkázaný občan pre účely tohto VZN je občan, alebo občania, ktorých príjmy sa posudzujú spoločne podľa osobitného predpisu 1), ktorých príjmy nepresiahnu hranicu životného minima stanovenú zákonom, resp. dôchodcovia, ktorých príjem nepresahuje hranicu životného minima stanoveného zákonom vynásobenú koeficientom 1,1.

4. Za občanov, ktorí sa ocitli v sociálnej núdzi pre účely tohto VZN sú považovaní aj občania, ktorých príjmy presahujú hranicu životného minima stanovenú zákonom, resp. dôchodcovia, ktorých dôchodok presahuje hranicu životného minima stanovenú zákonom vynásobenú koeficientom 1,1 a ocitli sa v situácii, keď nie sú schopní z vlastných príjmov pokryť náklady na základné životné potreby.
5. Dávka podľa tohto VZN sa poskytuje spravidla jedenkrát do roka. V odôvodnených prípadoch sa môže poskytnúť opakovane, avšak súčet takto poskytnutých dávok jednému občanovi nesmie presiahnuť v jednom roku limit stanovený týmto VZN.

VzN o opatrovateľskej službe č. 2/2009:

1. Opatrovateľskú službu ako druh sociálnej služby možno poskytovať občanovi s trvalým pobytom v meste Strážske na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku.
2. Opatrovateľská služba je sociálna služba poskytovaná fyzickej osobe, ktorá a) je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby a jej stupeň odkázanosti je najmenej II podľa prílohy č. 3 k zákonu o sociálnych službách a b) je odkázaná na pomoc pri úkonoch sebaobsluhy, úkonoch starostlivosti o svoju domácnosť a základných sociálnych aktivitách podľa prílohy č. 4 k zákonu o sociálnych službách.
3. Opatrovateľskou službou sa poskytujú úkony podľa prílohy č. 4 k zákonu o sociálnych službách. Rozsah úkonov na základe sociálnej posudkovej činnosti určuje mesto v hodinách. Minimálny rozsah úkonov sebaobsluhy nesmie byť nižší, ako je rozsah zodpovedajúci stupňu odkázanosti fyzickej osoby posúdený podľa prílohy č. 3 k zákonu o sociálnej pomoci.
4. Opatrovateľskú službu nemožno poskytovať fyzickej osobe, a) ktorej sa poskytuje celoročná pobytová sociálna služba, b) ktorá je opatrovaná fyzickou osobou, ktorej sa poskytuje peňažný príspevok na opatrovanie podľa osobitného predpisu 1), c) ktorej sa poskytuje peňažný príspevok na osobnú asistenciu podľa osobitného predpisu 1) , d) ktorej je nariadená karanténa pre podozrenie z nákazy prenosnou chorobou a pri ochorení touto nákazou.
5. Ustanovenie odseku 4 písm. b) sa nepoužije, ak fyzickej osobe a) vykonávajúcej opatrovanie sa poskytuje ústavná zdravotná starostlivosť v zdravotníckom zariadení, b) vykonávajúcej opatrovanie sa poskytuje odľahčovacia služba, c) ktorá je opatrovaná fyzickou osobou, ktorej sa poskytuje peňažný príspevok na opatrovanie podľa osobitného predpisu, 1) sa poskytuje opatrovateľská služba v rozsahu najviac osem hodín mesačne.
6. Opatrovateľská služba sa poskytuje v domácnosti občana v pracovných dňoch v čase od 7,00 hod. do 15,30 hod. prostredníctvom opatrovateľov, s ktorými mesto uzatvára pracovný pomer.

2.7.1 Jednorazové sociálne dávky

Jednorazová dávka v hmotnej núdzi je peňažná dávka, t. j. plnenie peňažnej povahy, ktoré obec môže poskytnúť občanovi v hmotnej núdzi a fyzickým osobám, ktoré sa s občanom v hmotnej núdzi spoločne posudzujú, ktorým sa vypláca dávka v hmotnej núdzi a príspevky k dávke v hmotnej núdzi.

Tento typ peňažného plnenia sa vyznačuje týmito pojmovými znakmi:

- Ide o formu sociálnej pomoci.
- Táto pomoc vychádza zo zákona o obecnom zriadení č. 369/1990 Zb. v znení neskorších predpisov, pričom ide o pomoc obce občanom s trvalým pobytom v príslušnej obci (príslušnom meste), ktorá je poskytovaná:
  - a) v medziach zákona č. 599/2003 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi a o zmene a doplnení niektorých zákonov (z hľadiska zákonných podmienok pre uplatnenie jednorazovej dávky v hmotnej núdzi a určenia jej maximálnej výšky),
  - b) nad rámec zákona č. 599/2003 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi a o zmene a doplnení niektorých zákonov (z pohľadu jej nenárokovateľnosti).
- Jej priznanie a vyplatenie je podmienené existenciou stavu hmotnej núdze na strane oprávnenej osoby.
- Jednorazová dávka v hmotnej núdzi je dobrovoľný príspevok obce (mesta) konkrétnemu občanovi, na ktorý nie je právny nárok.
- Poskytuje sa oprávneným občanom z vyčlenených finančných prostriedkov v príslušnom kalendárnom roku na daný účel z rozpočtu konkrétnej obce, resp. mesta.
- Pri jej vyplácaní sa uplatňuje tzv. individuálne selektívny prístup k dávkam, t. j. platiteľ posudzuje splnenie podmienok na jednorazovú dávku v každom prípade striktne individuálne.
- Platí princíp finality – poskytnutie jednorazovej dávky nie je podmienené „odhalením“ príčin vzniku stavu hmotnej núdze na strane žiadateľa o túto dávku, len už reaguje na verifikovanú (overenú) existenciu stavu hmotnej núdze u žiadateľa.
- Konkretizácia účelu, na ktorý sa dávka poskytuje, je v dispozičnej právomoci konkrétneho platiteľa – príslušnej obce (mesta), ktorý ho môže upresňovať prostredníctvom normatívneho právneho aktu s obmedzenou územnou pôsobnosťou – všeobecne záväzného nariadenia obce (mesta).

2.7.2 Sociálnoprávna ochrana a sociálna kuratela

Mesto Strážske sa ako participujúci subjekt podieľa na realizácii výkonu sociálno-právnej ochrany a sociálnej kurately s príslušným Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Michalovce.

Oddelenie sociálno-právnej ochrany a sociálnej kurately rozhoduje o výchovných opatreniach podľa osobitných predpisov, podáva podnet na súd na zrušenie ústavnej starostlivosti, vykonáva:

- sociálnu prevenciu (vyhľadávanie, nápravná činnosť, resocializačná činnosť),
- poradenstvo pri riešení rodinných problémov a sociálnych problémov (spisuje návrhy na súd vo veciach výchovy a výživy maloletých detí).

Oddelenie sociálno-právnej ochrany a sociálnej kurately poskytuje odborné poradenstvo rodinám, v ktorých je vážne ohrozená alebo vážne narušená výchova dieťaťa a rodinám, z ktorých bolo potrebné deti okamžite umiestniť do starostlivosti nahrádzajúcej starostlivosť rodičov, vyhľadáva občanov vhodných vykonávať náhradnú rodinnú starostlivosť, vyhľadáva deti, ktorým treba zabezpečiť náhradnú rodinnú starostlivosť, zabezpečuje prípravu občanov, ktorí majú záujem vykonávať náhradnú rodinnú starostlivosť na oddelení poradensko-psychologických služieb príslušného úradu práce, sociálnych vecí a rodiny, sleduje vývoj detí v náhradnej rodinnej starostlivosti, v ústavnej starostlivosti a v ochrannej výchove, predkladá určenému orgánu prehľad detí, ktorým treba zabezpečiť náhradnú rodinnú starostlivosť, ak ju nemožno zabezpečiť v územnom obvode úradu.

Navrhuje súdu:

- nariadenie ústavnej starostlivosti a zrušenie ústavnej starostlivosti,
- zrušenie výchovných opatrení uložených súdom.

Vykonáva funkciu kolízneho opatrovníka a funkciu opatrovníka maloletých, sústavne sleduje vykonávanie výchovných opatrení, o ktorých rozhodol a hodnotí ich účinnosť, podáva správy a podnety vo veciach výchovy a výživy maloletých a spisuje návrhy a podnety vo veciach výchovy a výživy maloletých, zúčastňuje sa na trestnom konaní proti mladistvým, vykonáva sociálnu prácu s rodinami a ich širším sociálnym prostredím, vykonáva terénnu sociálnu prácu.

Orgán sociálno-právnej ochrany a sociálnej kurately udržiava písomný kontakt a osobný kontakt s plnoletou fyzickou osobou počas výkonu trestu odňatia slobody, výkonu väzby a spolupôsobí pri jej prevýchove a riešení jej osobných problémov, rodinných problémov a sociálnych problémov, poskytuje poradenstvo plnoletej fyzickej osobe po prepustení z výkonu trestu odňatia slobody alebo z výkonu väzby, pomáha plnoletej fyzickej osobe po prepustení z výkonu trestu odňatia slobody alebo z výkonu väzby najmä, pri uľahčení návratu do rodiny, pracovnom uplatnení, hľadaní bývania, hľadaní možnosti pokračovať v ďalšej príprave na povolanie, odporúča a sprostredkúva plnoletej osobe účasť na resocializačných programoch a iných programoch organizovaných inými orgánmi štátnej správy.

Podáva poradenstvo a pomoc plnoletej fyzickej osobe pri návrate zo zariadenia na liečbu závislostí alebo z resocializačného strediska. Na účel uľahčenia resocializácie mladistvých a plnoletých fyzických osôb po prepustení z výkonu trestu odňatia slobody alebo z výkonu väzby najmä, na účel vybavenia osobných dokladov a zabezpečenia nevyhnutných vecí osobnej potreby poskytuje resocializačný príspevok.

2.7.3 Osobitný príjemca mesto

V súlade s ústavnou garanciou zabezpečenia základných životných podmienok sa hmotná núdza občanov rieši dávkou a príspevkami v hmotnej núdzi. Právo na pomoc v hmotnej núdzi

vzniká na základe splnenia podmienok určených zákonom, rozhodnutím úradu práce sociálnych vecí a rodiny príslušného podľa trvalého bydliska občana. Úrad je zodpovedný za účelné vynakladanie finančných prostriedkov na sociálnu pomoc.

Zákon 599/2003 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi a o zmene a doplnení niektorých zákonov upravuje vznik nároku na pomoc v hmotnej núdzi, ako aj spôsob zamedzenia zneužitia dávky a príspevkov.

V zmysle ustanovenia § 26 ods. 1/ zákona 599/2003 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi a o zmene a doplnení niektorých zákonov dávku a príspevky úrad odníme a ich výplatu zastaví, ak sa priznali neprávom alebo sa nevyužívajú na účel, na ktorý sa poskytujú.

Aplikácia uvedeného ustanovenia v prípade nevyužitia dávky a príspevkov by však vážne ohrozila výživu detí v rodinách v hmotnej núdzi, kde sa zistilo zneužívanie a tiež by sa nerealizovalo ústavné právo občana mať zabezpečené základné životné podmienky. Najefektívnejším nástrojom zabezpečenia účelného vynakladania prostriedkov je určenie osobitného príjemcu.

V zmysle ustanovenia § 28 zákona 599/2003 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi a o zmene a doplnení niektorých zákonov osobitný príjemca je obec, alebo ak je to odôvodnené, iná právnická osoba alebo fyzická osoba. Osobitného príjemcu určuje rozhodnutím úrad. Ak osobitný príjemca zabezpečuje dávku a príspevky vo vecnej forme, je povinný ich poskytovať za cenu obvyklú a na mieste dostupnom občanovi v hmotnej núdzi.

Dôvodom na určenie osobitného príjemcu sú situácie, kedy občan v hmotnej núdzi s nárokom na pomoc v hmotnej núdzi ju nevyužíva na účel, na ktorý sa poskytuje, t. j. nehradí z nej výdavky na zabezpečenie základných životných podmienok, svojich a tiež celého okruhu, pre ktorý sú dávky a príspevky určené v jednej sume. Za základné životné podmienky možno považovať výživu, oblečenie, bývanie a ostatné osobné potreby.

Po predchádzajúcom súhlase právnickej alebo fyzickej osoby úrad vydá rozhodnutie o určení osobitného príjemcu. Občan, ktorému sú dávky a príspevky určené, nárok na ne nestratí, s určením osobitného príjemcu však jeho súhlas nie je potrebný.

Ide vlastne o spravovanie dávky a príspevkov treťou osobou. Na činnosť tejto tretej osoby úrad dohliada a v prípade, že osobitný príjemca si riadne neplní svoje povinnosti, uvoľní ho z funkcie a určí iného osobitného príjemcu.

Vzhľadom na to, že určením osobitného príjemcu sa obmedzujú práva občanov v hmotnej núdzi v spravovaní svojich finančných prostriedkov, ktoré získali na základe rozhodnutia úradu, úrad prípad sleduje a kontroluje a podľa potreby prehodnocuje.

Zákon o pomoci v hmotnej núdzi explicitne neurčuje spôsob zabezpečenia tejto úlohy, pretože z úrovne štátu je možné určiť rámcové, ale nie univerzálne pravidlá spravovania financií občanov. Pri aplikácii tohto ustanovenia zákona sa uplatňuje zásada adresnosti poskytovania pomoci v hmotnej núdzi, t. j. každý prípad musí byť posúdený individuálne s cieľom účelného využívania dávky a príspevkov.

Vzhľadom na to, že osobitný príjemca (najmä obec) je bližšie k občanovi, teda pozná jeho individuálne potreby priamo v prirodzenom prostredí, ako aj potreby okruhu spoločne

posudzovaných, je väčší predpoklad vzájomnej spolupráce občana s obcou a toho, že účelnosť dávky sa zabezpečí.

Počas pôsobenia osobitného príjemcu z úrovne štátu aj samosprávneho orgánu sociálna práca musí byť zameraná na odstránenie dôvodov potreby tohto obmedzenia. Občan, ktorý si nárok na pomoc zachoval aj počas spravovania dávky a príspevkov treťou osobou, naďalej zostáva zodpovedným sám za seba. Konečným cieľom teda je naučiť občana hospodáriť s finančnými prostriedkami, ktoré poskytuje štát, s následným odvolaním osobitného príjemcu z funkcie.

Cieľ osobitného príjemcu:

Cieľom uplatňovania osobitného príjemcu je zvýšiť kvalitu výkonu osobitného príjemcu dávky a príspevkov v hmotnej núdzi orgánmi samosprávy poskytnutím informácií o jeho výkone a návrh spoločného postupu orgánov štátnej správy a samosprávy pri realizácii osobitného príjemcu.

Účel osobitného príjemcu:

- poskytnutie metodickéj pomoci obci pri výkone osobitného príjemcu dávky a príspevkov hmotnej núdzi,
- zabezpečenie účelného vynakladania finančných prostriedkov na pomoc v hmotnej núdzi, pomoc pri realizácii pôsobnosti obce vyplývajúcej zo zákonov v sociálnej oblasti a realizácii sociálnej politiky v súlade so zákonom č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov.

Právny rámec výkonu osobitného príjemcu:

Výkon osobitného príjemcu upravuje § 28 zákona 599/2003 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Postup pri realizácii osobitného príjemcu:

Obec po zistení zneužitia alebo možného zneužitia dávky a príspevkov občanmi svojho územného obvodu oznámi túto skutočnosť úradu práce, sociálnych vecí a rodiny. Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny príslušný vo veci konať prešetrí podnet obce a preskúma možnosť určenia osobitného príjemcu. Túto možnosť prerokuje s obcou a vyžiada jej predchádzajúci súhlas. Tiež prerokuje spôsob zabezpečenia najefektívnejšieho využitia dávky a príspevkov.

Po predchádzajúcom súhlase možného osobitného príjemcu /obce/ úrad vydá rozhodnutie o určení osobitného príjemcu. Rozhodnutie doručí účastníkom konania. Po nadobudnutí právoplatnosti rozhodnutia úrad vyplatí dávku a príspevky bezhotovostným prevodom zo svojho účtu na osobitný účet osobitného príjemcu.

Obec určí spôsob a čas výplaty dávky a príspevkov v hmotnej núdzi individuálne u každého poberateľa. V prípade splnenia podmienok určených vo výnose, požiada o dotáciu úrad práce sociálnych vecí a rodiny.

Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny dohliada, ako ním určený osobitný príjemca plní svoje povinnosti.

Úrad a obec sa dohodnú na formách a spôsoboch vzájomného poskytovania informácií.

Pomoc v hmotnej núdzi:

Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny určí osobitného príjemcu, ak:

- sa doterajším poskytovaním pomoci v hmotnej núdzi nedosiahol účel, na ktorý je určená,
- možno dôvodne predpokladať, že zrejme nedosiahne účel, na ktorý je určená,
- pomoc v hmotnej núdzi je splatná ku dňu smrti príjemcu a členovia domácnosti sú nepľnoletí, alebo sú to osoby, ktoré nemajú spôsobilosť na právne úkony,
- členovi domácnosti sa poskytuje iná sociálna dávka prostredníctvom osobitného príjemcu.

Osobitný príjemca je:

- obec alebo,
- ak je to odôvodnené iná právnická osoba alebo fyzická osoba.

Osobitný príjemca zabezpečuje pomoc v hmotnej núdzi v peňažnej forme, vecnej forme alebo kombinovanej forme, a je povinný ich použiť len na prospech občana v hmotnej núdzi a fyzických osôb, ktoré sa s občanom v hmotnej núdzi spoločne posudzujú.

Úrad dohliada, ako ním určený osobitný príjemca plní svoje povinnosti. Ak si osobitný príjemca neplní svoje povinnosti, úrad ho uvoľní z funkcie osobitného príjemcu a určí iného osobitného príjemcu.

Prídavok na dieťa:

Ak oprávnená osoba nevyužíva prídavok na dieťa v súlade s účelom, na ktorý je určený a ak sa tento neposkytuje prostredníctvom osobitného príjemcu, úrad práce, sociálnych vecí a rodiny z vlastného podnetu, z podnetu inej právnickej alebo fyzickej osoby vydá rozhodnutie o zastavení výplaty prídavku oprávnenej osobe a o poukazovaní prídavku inému subjektu:

- ďalšej oprávnenej osobe alebo,
- zariadeniu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, alebo špeciálnemu výchovnému zariadeniu, v ktorom je nezaopatrené dieťa umiestnené.

Ak zanikol dôvod pre vyplácanie prídavku inému subjektu, úrad práce, sociálnych vecí a rodiny rozhodne o zastavení vyplácania prídavku inému subjektu a o obnovení vyplácania prídavku oprávnenej osobe.

Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny rozhodne o určení osobitného príjemcu prídavku, ak:

- z písomného oznámenia riaditeľa školy vyplynie, že oprávnená osoba nedbá o riadne plnenie povinnej školskej dochádzky nezaopatreného dieťaťa,
- zistí, že oprávnená osoba nevyužíva prídavok na svoj účel,
- podľa oznámenia príslušného orgánu podľa zákona č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov maloleté nezaopatrené dieťa, na ktoré sa oprávnenej osobe

vypláca prídavok a príplatok k prídavku, spáchalo priestupok; to platí aj vtedy, ak maloleté nezaopatrené dieťa v čase spáchania priestupku nedovršilo 15 rokov veku, a z tohto dôvodu správny orgán vec odložil, alebo konanie o priestupku zastavil,

- bolo nezaopatrenému dieťaťu alebo rodičovi nezaopatreného dieťaťa uložené výchovné opatrenie alebo,
- prídavok a príplatok k prídavku sa vypláca oprávnenej osobe, ktorá je poberateľ dávky v hmotnej núdzi a príspevkov k dávke v hmotnej núdzi, alebo je fyzická osoba, ktorá sa s fyzickou osobou v hmotnej núdzi spoločne posudzuje a poskytuje sa im dávka v hmotnej núdzi a príspevky k dávke v hmotnej núdzi prostredníctvom osobitného príjemcu.

Osobitný príjemca prídavku a príplatku k prídavku podľa písm. a) až d) je obec, v ktorej má oprávnená osoba trvalý pobyt alebo prechodný pobyt, alebo ak je to odôvodnené, iná osoba.

Platiteľ určí osobitného príjemcu podľa písm. c) na obdobie troch po sebe nasledujúcich kalendárnych mesiacov. Ak maloleté nezaopatrené dieťa nespácha ďalší priestupok v období troch po sebe nasledujúcich kalendárnych mesiacov nasledujúcich po kalendárnom mesiaci, v ktorom platiteľ rozhodol o určení osobitného príjemcu prídavku a príplatku k prídavku podľa písm. c), platiteľ rozhodne o uvoľnení osobitného príjemcu prídavku a príplatku k prídavku.

Ak maloleté nezaopatrené dieťa počas určenia osobitného príjemcu prídavku a príplatku k prídavku podľa písm. c) opätovne spácha priestupok podľa oznámenia orgánu, platiteľ rozhodne o odňatí prídavku a príplatku k prídavku na toto maloleté nezaopatrené dieťa. Nárok na prídavok a príplatok k prídavku môže na toto maloleté nezaopatrené dieťa vzniknúť najskôr po uplynutí troch po sebe nasledujúcich kalendárnych mesiacov od odňatia prídavku a príplatku k prídavku, počas ktorých maloleté nezaopatrené dieťa nespáchalo priestupok.

Ak počas určenia osobitného príjemcu prídavku a príplatku k prídavku podľa písm. a), b), d) alebo e) maloleté nezaopatrené dieťa spácha priestupok, platiteľ rozhodne o odňatí prídavku a príplatku k prídavku na toto maloleté nezaopatrené dieťa.

Nárok na prídavok a príplatok k prídavku môže na maloleté nezaopatrené dieťa vzniknúť najskôr:

- po uplynutí troch po sebe nasledujúcich kalendárnych mesiacov od odňatia prídavku a príplatku k prídavku, počas ktorých maloleté nezaopatrené dieťa nespáchalo priestupok alebo,
- od kalendárneho mesiaca, v ktorom sa maloleté nezaopatrené dieťa začne pred dovŕšením plnoletosti sústavne pripravovať na povolanie.

Platiteľ rozhodne o uvoľnení osobitného príjemcu prídavku a príplatku k prídavku určeného podľa:

- písm. a), ak oprávnená osoba dbá o riadne plnenie povinnej školskej dochádzky nezaopatreného dieťaťa, najskôr však po uplynutí troch po sebe nasledujúcich kalendárnych mesiacov od určenia osobitného príjemcu,
- písm. b), ak pominuli dôvody na jeho určenie,
- písm. d) po vyhodnotení a zrušení výchovného opatrenia, ak splnilo svoj účel.

Ak oprávnená osoba nevyužíva prídavok na dieťa v súlade s účelom, na ktorý je určený, úrad práce, sociálnych vecí a rodiny z vlastného podnetu, z podnetu inej právnickej alebo fyzickej osoby vydá rozhodnutie o zastavení výplaty prídavku oprávnenej osobe a o poukazovaní prídavku:

- inej oprávnenej osobe,
- obci, v ktorej má nezaopatrené dieťa trvalý pobyt alebo prechodný pobyt (týka sa cudzincov) alebo,
- zariadeniu sociálnych služieb, v ktorom je nezaopatrené dieťa umiestnené.

2.8 Analýza výdavkov určených na sociálne služby

Mesto, v rámci svojho rozpočtu zabezpečuje pre svojich občanov, v súlade so zákonom a VZN, sociálne služby:

- opatrovateľskú službu (terénna forma – v prirodzenom prostredí klienta),
- jednorazovú sociálnu výpomoc,
- sociálne poradenstvo.

Z celkového rozpočtu mesta sú finančné prostriedky každoročne vyčleňované aj na sociálnu oblasť. Mesto sa snaží riešiť sociálne problémy svojich občanov aktívne.

Rozpočet na sociálne služby zahŕňa výdavky na opatrovateľskú službu, na sociálnu pomoc občanom v hmotnej núdzi a ostatné výdavky v rámci sociálneho zabezpečenia, ktoré predstavujú napr. výdavky za vyhotovenie lekárskeho posudku.

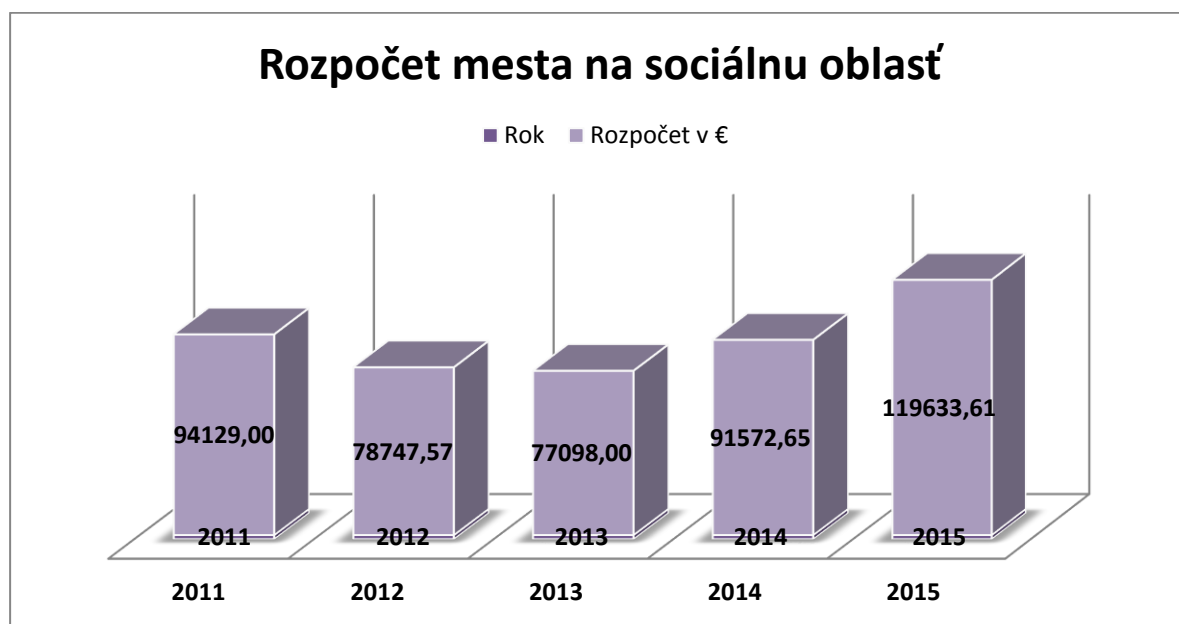
Rozpočet na sociálnu oblasť

Tabuľka č. 18: Financovanie sociálnych služieb

Rok	Bežný účet-výdaj mesta v €	Rozpočet mesta na sociálnu oblasť v €	Podiel v %	Dotácie NFP v €
2011	3 198 112,38	94 129,00	2,94	29 858,00
2012	2 626 994,35	78 747,57	2,99	18 210,62
2013	2 692 309,67	77 098,00	2,86	25 294,00
2014	2 744 336,29	91 572,65	3,33	35 445,65
2015	2 889 961,93	119 633,61	4,14	62 930,01

/Zdroj: MsÚ Strážske/

Graf č. 2: Rozpočet mesta na sociálnu oblasť

Analýza výdavkov (Opatrovateľská služba)

Mesto poskytuje opatrovateľskú službu opatrovaným v ich domácom prostredí prostredníctvom opatrovateliek. Možno konštatovať, že cieľ zabezpečenie domácej asistencie pre klientov v ich prirodzenom prostredí sa mestu darí naplňovať, keďže doteraz sa zabezpečila opatrovateľská služba pre všetkých občanov, ktorí o to požiadali.

Na výšku úhrad vplývajú práceneschopnosť opatrovateliek, pobyt opatrovanca v nemocnici, prirodzený úbytok (smrť opatrovanca), ukončenie poskytovania opatrovateľskej služby počas roka. Na strane druhej, tie isté činitele vplývajú aj na čerpanie miezd opatrovateľov.

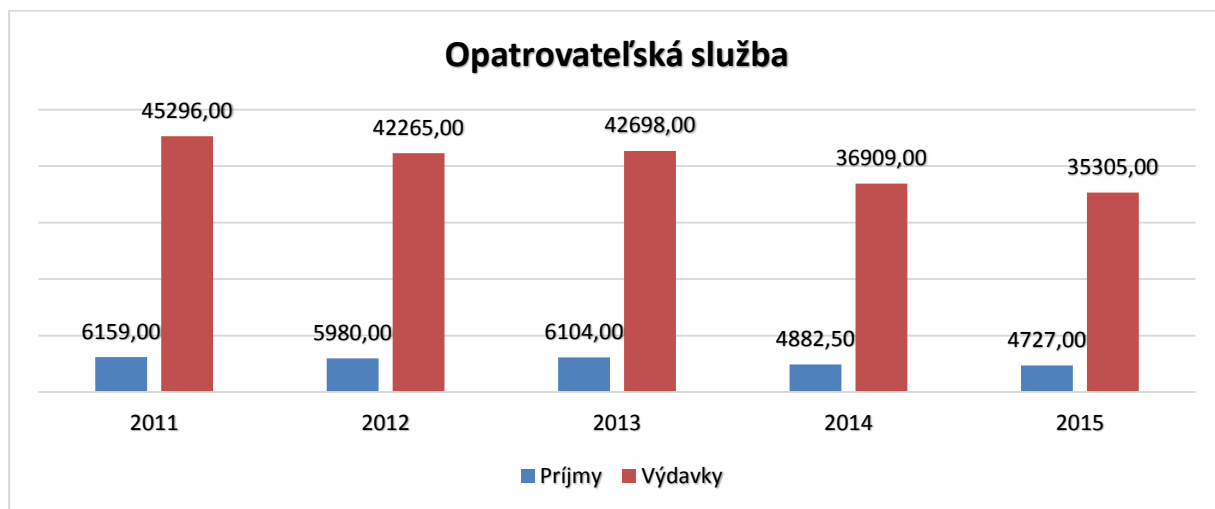
Posúdenie efektívnosti: Udržanie občana čo najdlhšie v domácom prostredí je hlavným cieľom poskytovania opatrovateľskej služby. Opatrovateľskou službou sa predchádza umiestňovaniu klientov do zariadení pre seniorov, prípadne zariadení sociálnych služieb.

Tabuľka č. 19: Opatrovateľská služba

Rok	2011	2012	2013	2014	2015
Výdavky (opatrovatelia) v €	45 296,00	42 265,00	42 698,00	36 909,00	35 305,00
Príjmy (od opatrovaných) v €	6 159,00	5 980,00	6 104,00	4 882,50	4 727,00
Počet opatrovateliek	14	13	14	11	10
Počet opatrovaných	17	16	17	13	11

/Zdroj: MsÚ Strážske/

Graf č. 3: Opatrovateľská služba

Národný projekt „Podpora opatrovateľskej služby“

Mesto poskytuje opatrovateľskú službu aj v rámci Národného projektu „Podpora opatrovateľskej služby“. Realizácia aktivity výkon opatrovateľskej služby bude prebiehať do 30. 04. 2018. Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje. Implementačná agentúra MPSVR SR poskytuje poskytovateľovi opatrovateľskej služby nenávratný finančný príspevok (NFP) na oprávnené výdavky. Oprávnenými nákladmi sú náklady na poskytovanie výkonu opatrovateľskej služby klientom, ktorú vykonávajú opatrovateľky.

Tabuľka č. 20: Opatrovateľská služba (Národný projekt „Podpora opatrovateľskej služby“)

Rok	2014	2015
Dotácia NFP v €	6 890,00	32 157,00
Prijmy (od opatrovaných) v €	872,50	4 116,00
Počet opatrovateliek	5	5
Počet opatrovaných	5	5

/Zdroj: MsÚ/

Analýza výdavkov (Posudková činnosť)

Posudková činnosť predstavuje výdavky za úkony, ktoré pre mesto vykonal posudkový lekár. Ide o vyhotovovanie posudkovej lekárskej správy pre žiadateľov o sociálnu službu (opatrovateľská služba, umiestnenie do zariadenia).

Tabuľka č. 21: Posudková činnosť

Rok	2011	2012	2013	2014	2015
Posudková činnosť v €	630,00	110,00	50,00	600,00	230,00

/Zdroj: MsÚ Strážske/

Graf č. 4: Posudková činnosť

Analýza výdavkov (Jednorazové sociálne dávky)

Poskytovanie jednorazových sociálnych dávok je riadne prerokované a prehodnocované na komisii sociálnej pomoci a zdravotníctva a odporúčané mestskému zastupiteľstvu na schválenie. Jednorazové sociálne dávky sú použité najmä na riešenie nepriaznivých sociálnych situácií občanov mesta, pomoc seniorom, či rodinám s deťmi, ktoré sa ocitli v hmotnej núdzi a taktiež rodinám, v ktorých došlo k úmrtiu člena rodiny.

Tabuľka č. 22: Jednorazové sociálne dávky

Rok	2011	2012	2013	2014	2015
Jednorazová sociálna dávka v €	349,36	432,76	66,38	550,00	700,00

Graf č. 5: Jednorazové sociálne dávky

3. ANALÝZA POTRIEB JEDNOTLIVÝCH SKUPÍN OBYVATEĽSTVA V MESTE STRÁŽSKE

Mesto Strážske naposledy realizovalo široký prieskum formou dotazníkov u občanov v roku 2008 so zameraním na zistenie potrieb sociálnych služieb. Pre získanie informácií o potrebe poskytovania kvalitnejších sociálnych služieb sme zvolili metódu kvantitatívneho prieskumu formou dotazníka pre poskytovateľov sociálnych služieb a občanov mesta.

3.1 Dotazníkový prieskum

Dotazník bol zostavený tak, aby zisťoval kvantitatívne a kvalitatívne parametre. Pozostával z dvoch častí: z identifikačnej s troma otázkami, z dopytovacej časti zameranej na informovanosť o sociálnych službách, potrebu sociálnych služieb a ich využívanie, ba obsahoval aj otvorené otázky na zistenie názorov respondentov.

- **Termín realizácie:** Júl – september 2016
- **Príprava dotazníka:** jún 2016
- **Počet distribuovaných dotazníkov:** 400 kusov výtlačkov
- **Zberné miesto pre vyplnené dotazníky:** Mestský úrad (uzatvorená urna s označením „Dotazníky ku komunitnému plánu“).
- **Termín ukončenia zberu dotazníkov:** 16.09.2016

Dotazníky boli distribuované poverenými anketármi, pracovníkmi MÚ a zainteresovanými občanmi a organizáciami. Dotazník bol zverejnený na internetovej stránke mesta, kde bola možnosť jeho stiahnutia, vyplnenia a odoslania na adresu: dotaznik@strazske.sk., čo malo prispieť k zvýšeniu návratnosti dotazníkov.

Rozhodnutie pracovnej skupiny o počte dotazníkov na distribúciu bolo 500 kusov výtlačkov dotazníka. Vzhľadom na to, že v meste žijú občania nad 65 rokov pristúpili sme k zníženiu distribuovaných dotazníkov na počet 400 kusov výtlačkov, čo by predpokladalo aspoň 40 - 50 % návratnosť.

Úlohou poverených anketárov bolo oboznámiť starších občanov s obsahom dotazníka a poskytnúť im pomoc pri jeho vyplňovaní.

Hlavná cieľová skupina: občania, ktorí sú prijímateľmi sociálnych služieb, ostatní občania, ktorí sociálne služby plánujú využívať alebo využívajú ich príbuzní.

3.2 Účastníci dotazníkového prieskumu

Do prieskumu boli zapojené organizácie poskytujúce sociálne služby v meste, spoločenské organizácie, kluby, občianske združenia i zamestnanci mesta, zástupcovia občanov s postihnutím.

Poskytovatelia sociálnych služieb:

- LIDWINA – Domov sociálnych služieb Strážske – zriaďovateľ VÚC Košice,
- HARMONIA – Domov seniorov, domov sociálnych služieb a podporované bývanie Strážske – zriaďovateľ VÚC Košice.

Spoločenské organizácie, kluby, OZ a iní:

- Klub dôchodcov,
- Červený kríž,
- Únia žien,
- zástupca zdravotníctva, zástupca ľudí s postihnutím ŤZP, rodič s postihnutým dieťaťom.

Mesto Strážske:

- poslanci MsZ, členovia komisie sociálnej pomoci a zdravotníctva,
- zamestnanci mesta, referát sociálnych vecí a rodiny, odbor výstavby, referát školstva,
- terénni sociálni pracovníci.

3.3 Vyhodnotenie dotazníkového prieskumu

Prieskum bol zisťovaním potrieb občanov v oblasti sociálnych služieb, ich informovanosti, využívaní služieb a budúcich potrieb.

- Dopytovatelia, ktorí boli priamo oslovení odovzdávali vyplnený dotazník na vopred uvedené miesto.
- Poverení anketári, ktorí spolupracovali pri vyplňovaní dotazníkov s občanmi zabezpečovali aj ich zber.
- Objektivita a anonymita bola zaručená aj tým, že rozsev a zber zabezpečovali zamestnanci alebo členovia organizácií participujúcich na prieskume.

Vyhodnotenie návratnosti dotazníkov:

Návratnosť dotazníkov 33 % bola prekvapivo nízka i napriek tomu, že anketári spolupracovali s občanmi pri vyplňovaní dotazníkov. Prostredníctvom elektronickej pošty bolo zaslaných 28 dotazníkov.

Tabuľka č. 23: Vyhodnotenie návratnosti dotazníkov

Počet distribuovaných dotazníkov	400
Počet vrátených dotazníkov	132
Počet nevrátených dotazníkov	268
Percento návratnosti	33,00 %

/Zdroj: Dotazníkový prieskum/

VYHODNOTENIE JEDNOTLIVÝCH OTÁZOK Z DOTAZNÍKA:

Vyhodnotenie identifikačných údajov a štatistických otázok k dotazníku.

1. Pohlavie

Tabuľka č. 24: Vyhodnotenie dotazníkového prieskumu - pohlavie

Pohlavie	Počet
Muži	49
Ženy	83
Spolu	132

/Zdroj: Dotazníkový prieskum/

2. Zo štatistických otázok. Koľko máte rokov?

Tabuľka č. 25: Vyhodnotenie dotazníkového prieskumu – vek

Vek	Počet respondentov
Menej ako 25	15
26 - 35	10
36 - 45	21
46 - 55	17
56 - 65	28
66 – 75	25
76 a viac	16

/Zdroj: Dotazníkový prieskum/

Do prieskumu sa zapojilo vo veku nad 65 rokov len 69 respondentov. Vysoké percento zapojených do prieskumu nižších vekových kategórií signalizuje, že aj mladšie vekové kategórie sú odkázané na rôzne sociálne služby a pomoc, a taktiež potrebujú zabezpečiť sociálnu službu pre seba, prípadne svojich príbuzných.

Zo štatistických otázok 1. Aké je zloženie Vašej domácnosti?

Tabuľka č. 26: Vyhodnotenie dotazníkového prieskumu – štatistická otázka č. 1

Domácnosť	Počet
Jednotlivec	24
Jeden rodič s dieťaťom	5
Viacgeneračná domácnosť	42
Obaja rodičia s dieťaťom	24
Manželia bez detí	18
Iný typ	16

/Zdroj: Dotazníkový prieskum/

Z uvedenej tabuľky vyplýva, že najviac občanov žije vo viacgeneračnej domácnosti. Od toho sa bude odvíjať i potreba sociálnych služieb, a to v podobe služieb pre rodinných príslušníkov, ktoré by ich odbremenili od ťažkostí. Jednotlivec v domácnosti je odkázaný na

taký druh sociálnej služby, ktorá mu bude poskytnutá v domácnosti, prípadne v dennom stacionári.

Zo štatistických otázok 3. Aké je Vaše najvyššie dosiahnuté vzdelanie?

Tabuľka č. 27: Vyhodnotenie dotazníkového prieskumu – otázka č. 3

Vzdelanie	Počet
Základné	27
Stredné	34
Stredné s maturitou	44
Vyššia odborná škola	8
Vysokoškolské	15
Bez odpovede	4

/Zdroj: Dotazníkový prieskum/

Vzhľadom na to, že 63 respondentov bolo mladších ako 65 rokov stupeň vzdelania je vyšší s odbornejším vyjadrením k danej problematike a potrebám sociálnych služieb v meste.

Zo štatistických otázok 4. Ako by ste hodnotili životnú úroveň Vašej domácnosti?

Tabuľka č. 28: Vyhodnotenie dotazníkového prieskumu – otázka č. 4

Úroveň domácnosti	Počet
Veľmi dobrá	24
Skôr dobrá	64
Skôr zlá	26
Veľmi zlá	2
Bez odpovede	10

/Zdroj: Dotazníkový prieskum/

Životnú úroveň svojej domácnosti hodnotilo 64 respondentov skôr ako dobrú. I napriek vysokej nezamestnanosti v meste, odpovede signalizujú, že občania za prácou dochádzajú do okolitých miest, prípadne aj do vzdialenejších krajov za účelom zabezpečenia svojich rodín.

Vyhodnotenie z dotazníka :

Otázka č. 2 Ako dlho žijete v meste Strážske?

Tabuľka č. 29: Vyhodnotenie dotazníkového prieskumu – otázka č. 2

Počet rokov	Počet respondentov
Viac ako 30 rokov	109
16 – 30	31
5 - 15	4
Menej ako 5	2

/Zdroj: Dotazníkový prieskum/

Z prehľadu je zjavné, že najväčšiu ochotu odpovedať mali občania, ktorí v meste žijú dlhodobo.

Otázka č. 3. Sociálne postavenie

Tabuľka č. 30: Vyhodnotenie dotazníkového prieskumu – otázka č. 3

Sociálne postavenie	Počet
Študent	4
Pracujúci	50
Dôchodca	52
Nezamestnaný	16
Invalidný dôchodca	7
Zdravotne znevýhodnený	1
Materská dovolenka	2

/Zdroj: Dotazníkový prieskum/

Na prieskume sa zúčastnila najpočetnejšia skupina občanov v dôchodkovom veku a pracujúci. I z toho vyplýva, že problém sociálnych služieb sa dotýka práve týchto skupín občanov. Pracujúci vyhľadávajú poradenstvo a služby, ktoré im mesto môže poskytnúť pre ich blízkych tak, aby mohli pracovať.

Otázka č. 4. Na koho sa obrátite v prípade, že by ste potrebovali získať potrebné informácie o niektorej zo sociálnych služieb?

Tabuľka č. 31: Vyhodnotenie dotazníkového prieskumu – otázka č. 4

Výber odpovede	Počet
Na človeka, ktorý sa s podobným problémom stretol	35
Na organizácie, o ktorých viem, že podobné služby poskytujú	35
Na rodinu, priateľov	16
Na mestský úrad	55
Na terénnych pracovníkov mesta	61
Získam informácie z internetu	26
Neviem	5

/Zdroj: Dotazníkový prieskum/

Respondenti odpovedali a vybrali si viac odpovedí súčasne. Radili sa s priateľmi, získali informácie z úradu i od terénnych sociálnych pracovníkov. V prípade potreby vedia na koho sa obrátiť a prostredníctvom sociálneho poradenstva získať informácie o požadovanej službe.

Otázka č. 5. Ako by ste postupovali v prípade trvalého postihnutia člena Vašej rodiny?

Tabuľka č. 32: Vyhodnotenie dotazníkového prieskumu – otázka č. 5

Výber odpovede	Počet
Snažil by som sa zaistiť starostlivosť sám, prípadne využiť pomoc blízkych ľudí	38
Využil by som služby poskytované v domácom prostredí	51
Spoľahol by som sa na pomoc inštitúcie	46
Iné	2
Neviem	18

/Zdroj: Dotazníkový prieskum/

Otázka č. 6. Aký je Váš/Vášho príbuzného súčasný sociálny problém?

Tabuľka č. 33: Vyhodnotenie dotazníkového prieskumu – otázka č. 6

Výber odpovede	Počet
Problém s mobilitou	17
Problém s vykonávaním seba obslužných úkonov	13
Problém so zabezpečením stravy	15
Problém so starostlivosťou o domácnosť	18
Problém s uplatňovaním práv a právom chránených záujmov	16
Problém s využívaním voľného času	20
Problém s bývaním	17
Problém s komunikáciou	12
Problém so zabezpečením osobnej starostlivosti o dieťa	6
Iné	12

/Zdroj: Dotazníkový prieskum/

Respondenti identifikovali viacero sociálnych problémov. Dlhodobu sa javí nedostatok služieb, ktoré by zabezpečovali využívanie voľného času starších ľudí, ktorí sa cítia osamelí, sú mobilní a potrebujú služby, ktoré by im zabezpečili viac aktivít v seniorskom veku.

Otázka č. 7. Pri riešení z vyššie uvedených problémov využívate niektorú sociálnu službu?

Tabuľka č. 34: Vyhodnotenie dotazníkového prieskumu – otázka č. 7

Výber odpovede	Počet
Pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa a podpora zosúladovania rodinného života a pracovného života	2
Poskytovanie sociálnej služby v zariadení pre fyzické osoby	6
Opatrovateľská služba	13
Monitorovanie a signalizácia potreby a pomoci	2
Krízová pomoc poskytovaná prostredníctvom tel. tech.	1
Pomoc pri zabezpečení opatrovníckych povinností	14
Nevyužívam	81

/Zdroj: Dotazníkový prieskum/

Otázka č. 8. Ak využívate niektorú sociálnu službu uvedenú v predchádzajúcej otázke, uveďte mieru spokojnosti.

Tabuľka č. 35: Vyhodnotenie dotazníkového prieskumu – otázka č. 8

Výber odpovede	Počet
Nespokojnosť	7
Slabá spokojnosť	7
Priemerná spokojnosť	8
Spokojnosť	12
Vysoká spokojnosť	2

/Zdroj: Dotazníkový prieskum/

Väčšina respondentov neodpovedala na túto otázku. Vychádzame z toho, že nie sú užívateľmi sociálnych služieb, dokonca ani ich blízki, a tak sa nevedia vyjadriť k predmetnej otázke.

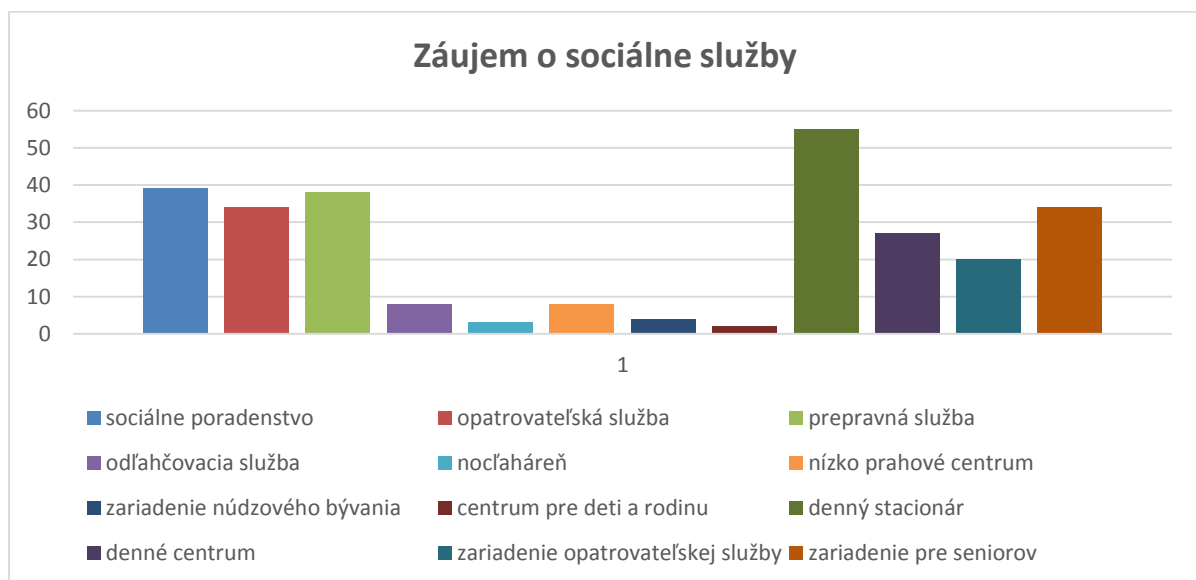
Otázka č. 9. O aké ďalšie služby, sociálne zariadenia by ste mali záujem Vy osobne alebo Váš príbuzný?

Tabuľka č. 36: Vyhodnotenie dotazníkového prieskumu – otázka č. 9

Výber odpovede	Počet
Sociálne poradenstvo	39
Opatrovateľská služba	34
Prepravná služba	38
Odfahčovacia služba	8
Nocľaháreň	3
Nízko prahové denné centrum	8
Zariadenie núdzového bývania	4
Nízko prahové denné centrum pre deti a rodinu	2
Zariadenie pre seniorov	34
Zariadenie opatrovateľskej služby	20
Denný stacionár	55
Denné centrum	27
Poskytovanie sociálnej služby v jedálni	36
Iné	3

/Zdroj: Dotazníkový prieskum/

Graf č. 6: Záujem o sociálne služby

Z odpovedí respondentov o službách, ktoré im chýbajú, dominantnou sa stala požiadavka na **denný stacionár**.

Výsledok prieskumu o chýbajúcich službách súvisí s otázkou č. 6, kde sa respondenti vyjadrili, že by privítali aktivity na trávenie voľného času. Práve denný stacionár by dokázal pokryť ich požiadavku aktivitami, ktoré by im skvalitnili život v seniorskom veku.

Požiadavka na poskytovanie **služby stravovania** je oprávnená a mesto ráta s touto službou v budúcom období.

Pozornosť si zaslúži i požiadavka na **prepravnú službu**, keďže mnoho občanov vo vyššom veku je odkázaných na prepravu práve do zdravotníckych zariadení, ale i za účelom iných aktivít.

Z prieskumu vyplýva aj požiadavka na **sociálne poradenstvo**, ktoré v súčasnom období je poskytované mestom a nepokrýva predstavy respondentov.

Otázka č. 10. Aká forma poskytovania sociálnej služby by Vám vyhovovala najviac?

Tabuľka č. 37: Vyhodnotenie dotazníkového prieskumu – otázka č. 10

Výber odpovede	Počet
Ambulantná	28
Terénna	82
Pobytová	28

/Zdroj: Dotazníkový prieskum/

Občania mesta jasne prejavili svoj názor, že **sociálnu službu terénnu** považujú za najpriateľnejšiu a vyhovujúcu. To znamená, že mesto musí vytvoriť také podmienky pre poskytovanie terénnych služieb, ktoré budú vyhovovať cieľovým skupinám v prieskume.

Otázka č. 11. Aké sociálne služby alebo zariadenia podľa Vás v meste chýbajú a sú potrebné?

Tabuľka č. 38: Vyhodnotenie dotazníkového prieskumu – otázka č. 11

Výber odpovede	Počet
Pohotovostná služba	35
Detské jasle	4
Diabetická ambulancia	1
Strava za 1 euro	4
Komunitné centrum	2
Materská škola pre rómske deti	2
Pre nedoslýchavých zriadiť sociálne služby	1
Neviem	12

/Zdroj: Dotazníkový prieskum/

Najviac respondentov by privítalo **pohotovostnú zdravotnú službu**. Občania za touto službou musia dochádzať do okresných miest Michalovce alebo Humenné.

Otázka č. 12. Ktoré skupiny obyvateľstva v meste si podľa Vás zaslúžia viac pozornosti a prečo?

Tabuľka č. 39: Vyhodnotenie dotazníkového prieskumu – otázka č. 12

Výber odpovede	Počet
Rodiny s malými deťmi	44
Rodiny s postihnutým dieťaťom	43
Deti a mládež	33
Seniori	53
Osoby so zdravotným postihnutím	31
Dlhodobochorí	34
Osoby ohrozené závislosťou	7
Občania v prechodnej kríze	15
Neprispôsobiví občania	29
Nezamestnaní	27
Etnické menšiny	9
Iná skupina	3

/Zdroj: Dotazníkový prieskum/

Tabuľka dokumentuje, že najviac pozornosti by sa malo venovať seniorom, o čom svedčí vyslovenie viac ako 50 % respondentov. Ďalšou skupinou sú rodiny s malými deťmi a rodina s postihnutým dieťaťom. Z toho vyplýva, že služby v meste musia zahŕňať potreby predovšetkým tejto skupiny občanov.

Otázka č. 13. Z pohľadu prijímateľa sociálnych služieb je pre Vás najdôležitejšie?

Tabuľka č. 40: Vyhodnotenie dotazníkového prieskumu – otázka č. 13

Výber odpovede	Počet
Informovanosť, poradenstvo	58
Osobná starostlivosť	39
Ubytovanie	14
Sociálna integrácia	16
Využitie voľného času	27
Iné	2

/Zdroj: Dotazníkový prieskum/

Od informovanosti závisí výber kvalitnej sociálnej služby. Už v predchádzajúcich otázkach respondenti vyslovili názor, že im chýba kvalitné sociálne poradenstvo.

Otázka č. 14. Uvažujete o tom, že by ste v blízkej budúcnosti do (3 rokov) využili niektorú zo sociálnych služieb?

Tabuľka č. 41: Vyhodnotenie dotazníkového prieskumu – otázka č. 14

Výber odpovede	Počet
Áno, sám pre seba	16
Áno, pre svojich blízkych	34
Služby už využívam	3
Nie, neuvažujem o tom	71

/Zdroj: Dotazníkový prieskum/

Takmer 50 % respondentov sa vyjadrilo, že bude potrebovať služby pre seba i svojich blízkych. Do prieskumu boli zapojené aj nižšie vekové ročníky, a tie o sociálnych službách zatiaľ neuvažujú.

Otázka č. 15. Podnet, postrehy, prípadne námety na spoluprácu v oblasti poskytovania sociálnych služieb.

Zaznamenali sme tieto podnety a návrhy:

- Hľadať možnosti vytvorenia viacerých pracovných miest pre občanov mesta.
- Vytvoriť denný stacionár pre seniorov, kde by mohli tráviť deň a mať možnosti komunikácie i aktivít.
- Zabezpečenie stravovania a donášky stravy pre seniorov.
- Organizovať stretnutia s primátorom mesta minimálne 2 x ročne a diskutovať o problémoch seniorov a iných znevýhodnených sociálnych skupín z radu občanov.
- Hľadať možnosti zriadenia pohotovostnej služby.
- Možnosť zriadenia prepravnej služby.

ZÁVERY Z DOTAZNÍKOVÉHO PRIESKUMU:

Vychádzajúc zo záverov uvádzaných priebežne pri vyhodnotení jednotlivých otázok z dotazníka môžeme konštatovať, že za znevýhodnené skupiny občanov, ktorí už potrebujú a aj budú potrebovať sociálne služby možno považovať:

- seniorov,
- dlhodobo chorých,
- nezamestnaných,
- občanov so zdravotným a iným znevýhodnením,
- rodiny s malými deťmi,
- deti a mládež.

Veková štruktúra, ktorá je v súčasnosti relatívne stabilizovaná má vzhľadom k vysokému rastu indexu starnutia a indexu ekonomickej závislosti jednoznačnú tendenciu ďalšieho a trvalého nárastu poproduktívnej kategórie populácie v meste.

K 31.12.2014 bolo 19 % občanov vo veku nad 65 rokov, vývoj o 5 rokov vykazuje nárast na viac ako 25 %. Z toho vyplýva, že je nevyhnutné venovať pozornosť práve tejto vekovej kategórii. S pribúdajúcimi rokmi pribúdajú i zdravotné problémy a nárast chorobnosti a závislosť na sociálnej službe.

Z dotazníkového prieskumu vyplýva, že najviac respondentov zúčastnených na prieskume bolo v dôchodkovom veku. Prevažná väčšina seniorov žije vo viacgeneračnej domácnosti a privítali by služby denného stacionára alebo denného centra na vyplnenie denných aktivít seniorov, keď iní členovia domácnosti sú zamestnaní. Spoliehajú sa na pomoc inštitúcie a využili by služby terénnej starostlivosti.

Ako prioritne požadované služby sme identifikovali nasledujúce služby:

- denný stacionár,
- sociálne poradenstvo,
- prepravná služba,
- opatrovateľská služba.
- poskytovanie služieb stravovania.

Rozsah poskytovaných služieb mestom Strážske je nevyhnuté rozšíriť o najviac požadované služby s prihliadnutím na finančnú náročnosť a časové plnenie.

Návrh riešenia:

- Zahnúť do akčného plánu postupne všetky služby, ktoré sú identifikované ako potrebné.
- Zabezpečiť propagáciu sociálnych služieb v meste.
- Zamerať sa na skvalitnenie už existujúcich sociálnych služieb.

3.4 SWOT analýza sociálnych služieb mesta Strážske

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
- existencia zariadenia sociálnych služieb pre seniorov HARMONIA, - existencia zariadenia pre postihnuté deti a dospelých LIDWINA	- neexistencia denného stacionára pre seniorov
- poskytovanie opatrovateľskej služby v prirodzenom rodinnom prostredí pre seniorov a občanov s postihnutím	- neexistuje prepravná služba (tzv. sociálny taxík) pre seniorov, imobilných a ostatných odkázaných občanov pre mesto a okolie
-	- chýba odľahčovacia služba
- dlhodobá terénna sociálna práca pre starších občanov a pre občanov v núdzi	- málo pracovných príležitostí v meste a okolí
- podpora zo strany MsÚ riešiť sociálne problémy seniorov, občanov s postihnutím, občanov v hmotnej núdzi	- nepriaznivý demografický vývoj obyvateľstva, pribúdajúci počet občanov vysokého starobného veku
- poskytovanie jednorazových dávok	- nedostatok finančných prostriedkov na zriadenie subjektov poskytujúcich sociálne služby
- skúsenosti mesta s prípravou a realizáciou projektov pre seniorov, deti a občanov s postihnutím	- vysoká nezamestnanosť mladých občanov a občanov po 50 roku veku
- aktívny Klub dôchodcov	- vysoký počet obyvateľov v hmotnej núdzi, dlhodobo nezamestnaní bez pracovných návykov

- Komunitný plán sociálnych služieb mesta Strážske -

- existencia organizácií a občianskych združení pre jednotlivé cieľové skupiny	- málo pracovných príležitostí v mesta a okolí
- špecializované sociálne poradenstvo	- nízka sociálna úroveň, prostredie nemotivujúce k hľadaniu zamestnania
- existencia zdravotného strediska: všeobecní lekári - 3, pediater – 2, stomatológ – 3, neurológ – 1, očný lekár – 1	- neohodnotená práca zo strany zamestnávateľov
- čiastočná debarierizácia	- nárast sociálno-patologických javov občanmi z marginalizovaných skupín (rómske etnikum Krivoštanská ul. a cudzí)
- existencia školských zariadení i pre deti so zdravotným postihnutím	- absencia aktivít pre mládež
- existencia národných projektov zameraných na podporu zamestnanosti	- chýbajúce vzdelávacie programy pre rómske ženy
- dobrá spolupráca s ÚPSVR Michalovce	- znižovanie počtu obyvateľov z dôvodu odlivu mladých ľudí do zahraničia
- existencia, rozsiahla rozmanitosť činnosti CVČ, mestská knižnica	- chýbajú chránené pracoviská a dielne pre zdravotne postihnutých občanov
- funkčná mestská polícia, prevencia proti kriminalite	- nedostatočná bezbariérová úprava (budovy, verejné priestranstvá – ulice)
	- chýba zabezpečenie a rozvoz stravy pre seniorov a občanov s postihnutím
	-
PRÍLEŽITOSTI	OHROZENIA
- získanie priestorov pre zriadenie denného stacionára pre seniorov mesta	- vývoj hodnôt v spoločnosti – oslabenie tradičnej funkcie rodiny, vrátane starostlivosti o seniorov
- možnosť umiestnenia osamelých občanov v domove pre seniorov	- nízke príjmy z dôchodkov, zvýšenie nákladov na bývanie a lieky
- rozšírenie ponuky aktivít v klube dôchodcov zamerané na vzdelávanie a kultúru ako kladného vplyvu na duševné zdravie	- osamelosť seniorov a následné choroby
- možnosť poskytovania stravovania pre dôchodcov a klientov opatrovateľskej služby (donášková služba, spoločné stravovanie a pod.)	- strata mobility, zhoršený zdravotný stav, zníženie kvality života
- zapájanie seniorov do kultúrnych aktivít (spevokol, kultúrne vystúpenia a pod.)	- získať prostriedky na zriadenie chráneného bývania, chránených dielní pre postihnutých občanov
- spolupráca s občianskymi združeniami zameranými na podporu a rozvoj sociálnych služieb	- znížená schopnosť uplatnenia na trhu práce z dôvodu zmeny zdravotného stavu

- možnosť získať finančné prostriedky z rôznych zdrojov, fondov, nadácií a dotácií	- zmena legislatívy a zníženie sociálnych dávok
- získať prostriedky na zriadenie chráneného bývania, chránených dielní pre postihnutých občanov	- voľný priestor pre vznik závislosti a trestnej činnosti
- možnosť získania finančných prostriedkov cez programy ÚPSVaR pre nezamestnaných	- zníženie počtu pracovných miest z dôvodu zrušených prevádzok a firiem
- lepšie využitie národných projektov (terénna sociálna služba a iné) - lepšie využitie rekvalifikačných kurzov	- nemožnosť poskytnúť odľahčovaciu službu i krátkodobo
- zriadenie areálu na pohybové aktivity pre seniorov	- nedostatočný rozsah preventívnych aktivít proti záškoláctvu, drogovým závislostiam, ale i aktivít na prípravu k rodičovstvu v marginalizovanej skupine občanov mesta
- výhodná geografická poloha mesta, dobré dopravné spojenie s okresnými mestami Michalovce, Humenné a Vranov nad Topľou	- nedostatočné priestorové možnosti na voľnočasové aktivity pre deti s ťažkým zdravotným postihnutím
- možnosť zriadiť sociálny podnik	- neatraktivnosť povolania opatrovateľky
	- zvyšujúci sa vek opatrovateľiek
	- nedostatočné možnosti na bývanie aktívnych seniorov (vrátane osamelých), ktorí majú záujem o menšie bytové priestory, aby mohli žiť priamo v komunite
	- postoj zamestnávateľov pri zamestnávaní osôb so ZP
	- nezáujem niektorých cieľových skupín o sociálne služby

Swot analýzy zamerané na cieľové skupiny:

1. SWOT analýza sociálnych služieb pre nezamestnaných

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
- podpora zo strany mestského úradu riešiť sociálne problémy občanov v hmotnej núdzi	- nízka sociálna úroveň, prostredie nemotivujúce k hľadaniu zamestnania
- poskytovanie jednorazových dávok	- neochota zamestnávať absolventov škôl a zdravotne postihnutých ľudí
- existencia národných projektov ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny	- malá ponuka práce na trhu práce
- dobrá spolupráca s úradom práce	- neohodnotená práca zo strany zamestnávateľov
- výhodná poloha mesta Strážske	

- existencia priemyselného parku a chemických podnikov	
PRÍLEŽITOSTI	OHROZENIA
- možnosť zamestnať sa v blízkom okolí, v ktorom sa nachádzajú tri okresné mestá, bez vysokých nákladov na cestovanie	- odliv mladých ľudí do zahraničia za prácou
- lepšie využitie národných projektov	- voľný priestor pre vznik závislosti a trestnej činnosti
- veľa uchádzačov o zamestnanie s praxou a chemickým vzdelaním	- nesúlad medzi vzdelaním a požiadavkami trhu práce
- využiť ponuku rekvalifikačných kurzov	- nevytvorenie pracovných návykov u mladých nezamestnaných ľudí

2. SWOT analýza sociálnych služieb pre osoby so zdravotným postihnutím

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
- podpora zo strany MsÚ riešiť sociálne problémy zdravotne postihnutých	- chýbajú: chránené dielne, pracoviská a bývanie pre zdravotne postihnutých seniorov a imobilných občanov
- existencia zariadení sociálnych služieb pre postihnuté deti a dospelých	- neexistuje prepravná služba pre imobilných a ostatných zdravotne postihnutých občanov
- poskytovanie jednorazových dávok chorým občanom	- nedostatočná bezbariérová úprava (budovy, verejné priestranstvá – ulice)
PRÍLEŽITOSTI	OHROZENIA
- spolupráca s občianskymi združeniami zameranými na podporu a rozvoj sociálnych služieb	- znížená schopnosť uplatnenia na trhu práce z dôvodu zmeny zdravotného stavu
- možnosť získať prostriedky z fondov	- zmena legislatívy a zníženie sociálnych dávok
- získať prostriedky na zriadenie chráneného bývania, chránených dielní pre postihnutých občanov	

3. SWOT analýza sociálnych služieb pre seniorov

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
- existencia zariadenia sociálnych služieb pre seniorov, (Harmonia - Zariadenie pre seniorov, DSS a podporované bývanie, Klub dôchodcov)	- chýbajú: denný stacionár, sociálne poradenstvo
- opatrovateľská služba pre seniorov s postihnutých občanov	- neexistuje prepravná služba pre seniorov imobilných a ostatných odkázaných občanov
- podpora zo strany MsÚ riešiť sociálne problémy seniorov	- stravovanie pre seniorov a donáška stravy

- organizácia Klubu dôchodcov a ich aktivity	- nedostatok finančných prostriedkov na zriadenie subjektov poskytujúcich sociálne služby,
	- starnutie obyvateľstva
PRÍLEŽITOSTI	OHROZENIA
- väčšie využitie aktivít v klube dôchodcov, rozšírenie ponuky o vzdelávacie a kultúrne aktivity, kladný vplyv na duševné zdravie	- vývoj hodnôt v spoločnosti – oslabenie tradičnej funkcie rodiny, vrátane starostlivosti o seniorov
- získanie priestorov na zriadenie denného stacionára	- nízke príjmy z dôchodkov, zvýšenie nákladov na bývanie a lieky
- možnosť umiestnenia osamelých občanov v domove pre seniorov	- osamelosť seniorov a následné choroby
- poskytovanie stravovania pre dôchodcov a klientov opatrovateľskej služby	- strata mobility, zhoršený zdravotný stav, zníženie kvality života
- zapájanie seniorov do kultúrnych aktivít (spevokol, kultúrne vystúpenia, zájmová činnosť a športové aktivity)	

4. SWOT analýza spoločensky neprispôsobivých občanov

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
- podpora zo strany mestského úradu riešiť hmotnú a sociálnu núdzu spoločensky neprispôsobivých občanov	- chýbajúca rýchla a adresná pomoc terénnych pracovníkov
- poskytovanie jednorazových dávok	- nedostatok financií na sociálnu oblasť
- nenáročný životný štýl	- stratené a nefunkčné rodinné väzby a vzťahy
	- pocity beznádeje, osamelosti a krivdy
	- vysoká miera nezamestnanosti, odkázanosť na sociálne dávky, strata pracovných návykov
	- nabúraný hodnotový systém
	- neochota spolupracovať na resocializácii
PRÍLEŽITOSTI	OHROZENIA
- vytváranie nových sociálnych väzieb	- nedôvera občanov voči neprispôsobivým
- záujem o problémových klientov, pomoc pri vybavovaní dokladov a písomností	- výchova, socializácia a ochrana detí pre deštruktívnym prostredím (matky s deťmi)
- možnosť získania finančných prostriedkov z fondov	- stigmatizácia v spoločnosti
- zvýšenie aktivít primárnej protidrogovej prevencie a prevencie trestnej činnosti	- recidíva trestnej činnosti a drogovej závislosti

- vytvorenie zariadenia sociálnych služieb pre občanov bez prístrešia	- zvyšovanie dostupnosti nelegálnych drog dospelým, ale aj deťom
	- zlý zdravotný stav a šírenie prenosných chorôb

5. SWOT analýza sociálnych služieb pre rómsku menšinu

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
- vlastná kultúra, jazyk, prirodzený talent	- segregácia osady,
- nenáročný životný štýl	- dlhodobá nezamestnanosť, nízka úroveň pracovných návykov
- solidarita na úrovni etnika	- odkázanosť na sociálne dávky
- záujem samosprávy riešiť zhoršujúcu sa situáciu rómskej komunity	- nízka úroveň vzdelania
- záujem úradu práce, sociálnych vecí a rodiny pri riešení rómskej problematiky, hlavne v oblasti zamestnanosti	- nedostatočný pocit zodpovednosti za seba
- komunitná práca v meste	- neschopnosť dlhodobého plánovania
	- nedostatok nových možností na bývanie, preľudnenosť v obydliach, chýbajúca infraštruktúra v obydliach, devastácia vlastných príbytkov
	- vysoká chorobnosť, zlý zdravotný stav obyvateľov
PRÍLEŽITOSTI	OHROZENIA
- vytvorenie komunitného centra	- nárast sociálno-patologických javov
- participácia rómskej komunity pri riešení vlastných problémov	- postupný zánik pracovných príležitostí pre ľudí s nižším vzdelaním
- participácia samosprávy na riešení problémov rómskej komunity	- nedostatok finančných zdrojov na riešenie problémov ovplyvňujúcich kvalitu života rómskej komunity
- podpora komunitných programov zo strany cirkví, MVO, charity, súkromného sektora	- pretrvávajúce predsudky a stereotypy zo strany majoritného obyvateľstva
- využitie finančných prostriedkov z fondov EÚ	- nedostatočná pripravenosť na využívanie podporných programov
- rozvoj nových zdrojov zamestnanosti	- ohrozenie zdravia – epidémie, infekčné choroby

III. STRATEGICKÁ ČASŤ

Vízia mesta pre oblasť sociálnych služieb:

Sociálne slabším, neprispôsobivým a odkázaným skupinám obyvateľstva mesta je poskytovaná komplexná starostlivosť od poradenstva, cez vzdelávanie až po poskytovanie sociálnej pomoci a sociálnych služieb vo všetkých oblastiach ich života, najmä práce a bývania.

Služby sú poskytované v bezbariérovom prostredí v exteriéri a sú dostupné v interiéroch verejných budov a inštitúcií.

(Zdroj: PHSR mesta Strážske 2016 – 2022)

Štúdia bezbariérového prístupu k objektom vo vlastníctve mesta Strážske:

P.Č.	OBJEKT	BEZBARIÉROVÝ PRÍSTUP	OPATRENIA
01.	Mestský úrad	existujúca vonkajšia rampa pre imobilných	<ul style="list-style-type: none"> - zabezpečiť zábradlie pre imobilných - vymeniť dlažbu za protišmykovú - z parkoviska znížiť obrubník - v prípade vybavenia žiadosti na II. NP prizvať konkrétneho referenta cez sekretariát - vo vnútri šikmá schodisková plošina pre imobilných
02.	OD Laborec		<ul style="list-style-type: none"> - osadiť zvončeky pre nájomníkov II. NP k vybaveniu klienta - vo vnútri šikmá schodisková plošina pre imobilných
03.	Dom kultúry	existujúca vonkajšia rampa pre imobilných	<ul style="list-style-type: none"> - vo vnútri šikmá schodisková plošina pre imobilných
04.	Mestská kultúrna sála	existujúca vonkajšia rampa pre imobilných	
05.	Kultúrno-spoločenký objekt – reštaurácia (bývalý Broadway)	existujúca vonkajšia rampa pre imobilných	
06.	Viacúčelová sála		<ul style="list-style-type: none"> - osadiť zvonček - vybudovať vonkajšiu rampu
07.	Budova U-2	existujúca vonkajšia rampa pre imobilných	<ul style="list-style-type: none"> - osadiť zvončeky pre nájomníkov II. NP

- Komunitný plán sociálnych služieb mesta Strážske -

			<ul style="list-style-type: none"> - k vybaveniu klienta - šikmá schodisková plošina pre imobilných
08.	Budova U-3	bezbariérové nájomné byty na prízemí	<ul style="list-style-type: none"> - vybudovať vonkajšiu rampu
09.	Kolkáreň	Nie je	
10.	Telocvičňa		<ul style="list-style-type: none"> - osadiť zvonček - šikmá schodisková plošina pre imobilných
11.	Budova zimného štadióna		
12.	MŠ	existujúca vonkajšia rampa pre imobilných	<ul style="list-style-type: none"> - vo vnútri šikmé schodiskové plošiny pre imobilných
13.	ZŠ		<ul style="list-style-type: none"> - vo vnútri šikmé schodiskové plošiny pre imobilných
14.	Verejné WC		<ul style="list-style-type: none"> - vybudovať vonkajšiu rampu
15.	Kultúrno-spoločenský objekt ul. Krivošľanská		<ul style="list-style-type: none"> - vybudovať vonkajšiu rampu
16.	Hala – separovaný zber		-
17.	Budova technických služieb		-
18.	Soc. zariadenie - tribúna	existujúca vonkajšia rampa pre imobilných	-
19.	Bufet – futbal. štadión		<ul style="list-style-type: none"> - osadiť zvonček - vybudovať vonkajšiu rampu
20.	Bufet – park		<ul style="list-style-type: none"> - osadiť zvonček - vybudovať vonkajšiu rampu
21.	Vinná pivnica		- osadiť zvonček
22.	Mestská jedáleň	existujúci vonk. zvonček	<ul style="list-style-type: none"> - vybudovať vonkajšiu rampu - vo vnútri šikmé schodiskové plošiny pre imobilných
23.	Mestské kúpalisko	existujúca vonkajšia rampa pre imobilných	-
24.	Dvojúčelové zariadenie	existujúca vonkajšia rampa pre imobilných	-
25.	Požiarna zbrojnica		-
26.	Plynová kotolňa	existujúci vonkajší zvonček	-
27.	Amfiteáter		<ul style="list-style-type: none"> - vybudovať vonkajšiu rampu

Pre klientov (zákazníkov) so špecifickými potrebami je potrebné zriadiť špeciálne pracovisko, ktoré im bude vytvárať podmienky pre rovnosť prístupu k informáciám s ostatnými klientmi - „**Bezbariérové centrum**“. Medzi jeho hlavné činnosti patrí poskytovanie informačných a poradenských služieb, koordinácia a administrácia podporných služieb, metodická činnosť a podpora, a riešenie individuálnych potrieb pre klientov so špecifickými potrebami.

Bezbariérové centrum zriadiť v účelovej budove domu kultúry.

Ciele a priority

Zlepšiť kvalitu a dostupnosť sociálnych služieb v meste:

- Zabezpečiť moderný a zodpovedný prístup k potrebám špecifických skupín obyvateľov, osobitne rodín s deťmi, neprispôsobivým, nezamestnaným, osamelým, chorým a zdravotne postihnutým občanom.
- Zvýšiť efektívnosť financovania v poskytovaní sociálnych služieb.

Špecifické ciele

1. Zvýšiť kvalitu posudzovania nárokov na sociálne služby:

- Zabezpečiť informovanosť prijímateľov sociálnych služieb o aktuálnych legislatívnych úpravách, vrátane zmluvných partnerov.
- Zvýšiť adresnosť a kvalitu poskytovaných sociálnych služieb občanom mesta.
- Zlepšiť systém monitorovania kvality poskytovaných sociálnych služieb v meste pre konkrétne cieľové skupiny.
- Spoluvytvárať podmienky pri deinštitucionalizácii zariadení sociálnych služieb na území mesta.
- Zlepšiť súčinnosť mestského úradu a poskytovateľov sociálnych služieb. Pravidelne mapovať poskytovanie sociálnych služieb verejnými a neverejnými poskytovateľmi na území mesta.

2. Zvýšiť kvalitu sociálnych služieb:

- Rozširovať a skvalitňovať opatrovateľské služby pre občanov mesta v súlade s ich potrebami a platným zákonom o sociálnych službách.
- Rozširovať podporné sociálne služby pre starých a osamelých občanov v meste spoločné stravovanie, resp. individuálne prostredníctvom rozvozu teplej stravy.
- Poskytovať odborné poradenstvo pre rodiny s deťmi a osamelých občanov
- Poskytovať odborné poradenstvo pre neprispôsobivých občanov v oblasti výchovy, rodičovstva a manželských vzťahov.
- Poskytovať odborné poradenstvo pre chorých a zdravotne postihnutých.
- Poskytovať odborné poradenstvo pre nezamestnaných občanov.
- V prípade potreby zriadiť prepravnú služby ako sociálnu službu pre špecifickú skupinu odkázaných obyvateľov.
- Vytvoriť podmienky pre zriadenie denného stacionára.

3. Zvýšiť efektívnosť financovania v poskytovaní sociálnych služieb:

- Organizovať výmenu skúseností v poskytovaní sociálnych služieb v meste s inými porovnateľnými mestami.
- Pravidelne publikovať príklady dobrej praxe v poskytovaní sociálnych služieb v mestských a regionálnych informačných prostriedkoch a na webovej stránke mesta.

- Zlepšiť poskytovanie súčinnosti MsÚ s orgánmi zabezpečujúcimi sociálno-právnu ochranu detí ka sociálnu kuratelu.
- Skvalitniť plánovanie finančných prostriedkov na sociálne služby v rozpočte mesta na roky 2016 až 2023 a skvalitňovanie sociálnych služieb v súlade s predpokladanými potrebami obyvateľov mesta.
- Konceptne a organizačne pripraviť riešenia pre prípady krízových situácií občanov mesta.

4. AKČNÝ PLÁN REALIZÁCIE KOMUNITNÉHO PLÁNU MESTA STRÁŽSKE

Akčný plán popisuje aktivity, ktoré je potrebné realizovať pre naplnenie cieľov a opatrení. Určuje termín realizácie, zodpovedné subjekty a financovanie. Niektoré aktivity je možné účelne spájať a realizovať v rámci spoločného projektu.

Akčný plán je rozpracovaný na obdobie rokov 2017 – 2022, pretože v súčasnosti nie je možné odhadnúť legislatívne prostredie a možnosti financovania v dlhšom časovom horizonte.

Opatrenia a úlohy akčného plánu v oblasti sociálnych služieb mesta Strážske a jeho priority:

1. Sociálne služby pre nezamestnaných

AKČNÝ PLÁN PRE OBLASŤ SOCIÁLNYCH SLUŽIEB MESTA STRÁŽSKE				
PRIORITA: Sociálne služby pre nezamestnaných				
Opatrenie	Úlohy a zodpovednosť	Termín	Možnosti získania nových a využitie existujúcich zdrojov	Očakávané výstupy
1. Pomoc nezamestnaným pri ich návrate na trh práce	1. Rozšíriť poradenstvo pre nezamestnaných na MsÚ (informácie o ponukách rekvalifikačných kurzov a práce) Z: Prednosta MsÚ a referát SVR MsÚ	trvalý	Bez nákladov	Lepšia informovanosť nezamestnaných občanov
	2. Využívať národné projekty, ktoré ponúka ÚPSVR Z: prednosta MsÚ	trvalý	Dotácie štátu ESF	Zamestnávanie znevýhodnených skupín na trhu práce
	3. Komunikovať so zamestnávateľmi a presadiť zamestnávanie občanov nášho mesta Z: primátor mesta	trvalý	Bez nákladov	Utuženie dobrých vzťahov medzi mestom a zamestnávateľmi a následné rozšírenie ponuky práce pre obyvateľov mesta
	4. Poskytnúť jednorazovú sociálnu dávku nezamestnaným občanom Z: prednosta MsÚ a referát SVR MsÚ	trvalý	Mestský rozpočet	Prekvenutie nepriaznivej životnej situácie občanov a ich rodín

2. Pomoc nezamestnaným pri zmiernení psychických a sociálnych aspektov nezamestnanosti	1. Rozšíriť poradenstvo pre nezamestnaných na MsÚ Z: referát SVR MsÚ	trvalý	Bez nákladov	Zmiernenie psychických a sociálnych následkov nezamestnanosti
	2. Spolupráca s centrom poradensko-psychologických služieb (besedy so psychológom) Z: referát SVR MsÚ	trvalý	Mestský rozpočet	Prevenia pred vznikom závislosti a trestnej činnosti nezamestnaných

2. Sociálne služby pre osoby so zdravotným postihnutím:

AKČNÝ PLÁN PRE OBLASŤ SOCIÁLNYCH SLUŽIEB MESTA STRÁŽSKE				
PRIORITA: Sociálne služby pre osoby so zdravotným postihnutím				
Opatrenia	Úlohy a zodpovednosť	Termín	Možnosti získania nových a využitie existujúcich zdrojov	Očakávané výstupy
1. Pomoc pri zlepšovaní kvality života chorých občanov a občanov so zdravotným postihnutím	1. Poskytnúť jednorazové dávky sociálnej pomoci chorým a zdravotne postihnutým občanom Z: prednosta MsÚ, Referát SVaR MsÚ	trvalý	Mestský rozpočet	Pomoc zdravotne postihnutým a chorým v nepriaznivej finančnej situácii.
	2. Zabezpečiť bezbariérové prístupy do verejných budov i v rámci verejného priestranstva v meste. Z: primátor mesta	r. 2017 - 2022	Mestský rozpočet Dotácie štátu	Zabezpečenie skvalitňovania života postihnutých občanov v meste. Odstránenie fyzických a psychických bariér.
	3. Organizovať stretnutie zdravotne postihnutých detí z domova so zdravou populáciou CVČ, ZŠ, MŠ a OZ v meste. Z: MsÚ, CVČ a OZ v meste	r. 2017 a trvalý	Mestský rozpočet Dotácia štátu	Zabezpečenie prekonávania bariér medzi postihnutými občanmi a zdravou populáciou, vzájomná pomoc.
	4. Zriadiť prepravnú službu mesta Strážske Z: primátor mesta	r. 2018	Dotácia MPSVR	Zabezpečenie kvalitných sociálnych služieb pre občanov, ktorí sú na túto službu odkázaní.

3. Sociálne služby pre seniorov

AKČNÝ PLÁN PRE OBLASŤ SOCIÁLNYCH SLUŽIEB MESTA STRÁŽSKE				
PRIORITA: Sociálne služby pre seniorov				
Opatrenia	Úlohy a zodpovednosť	Termín	Možnosti získania nových a využitie existujúcich zdrojov	Očakávané výstupy
1. Pomoc seniorom v sociálnej núdzi	1. Poskytnúť seniorom na základe žiadosti: - jednorázovú dávku sociálnej pomoci tým, ktorí majú nízke dôchodky na preklenie nepriaznivej fin. situácie Z: prednosta MsÚ, referát SVR MsÚ	trvalý	Mestský rozpočet	Preklenie nepriaznivej finančnej situácie seniorov
	2. Poskytovať opatrovateľskú službu a túto podľa potreby rozšíriť Z: prednosta MsÚ, Referát SVR MsÚ	trvalý	Mestský rozpočet	Pomoc seniorom, ktorí si nedokážu zabezpečiť starostlivosť o svoju osobu
2. Rozšíriť sieť zariadení sociálnych služieb	1. Zriadiť prepravnú službu mesta Strážske Z: primátor mesta	r. 2018	Dotácia MPSVR	Zabezpečenie kvalitných služieb pre občanov, ktorí sú na túto službu odkázaní
	2. Vytvoriť podmienky pre zriadenie denného stacionára	r. 2022	Mestský rozpočet Dotácia MPSVR	Skvalitnenie života seniorov a rozšírenie služieb pre seniorov (trávenie voľného času, aktivity, stravovanie)
	3. Poskytovanie finančného príspevku na stravovanie pre dôchodcov	r. 2017 a trvalý	Mestský rozpočet	Poskytnutím finančného príspevku zabezpečiť nevyhnutné podmienky na uspokojovanie základných životných potrieb dôchodcov

4. Sociálne služby pre spoločenský neprispôsobivých občanov

AKČNÝ PLÁN PRE OBLASŤ SOCIÁLNYCH SLUŽIEB MESTA STRÁŽSKE				
PRIORITA: Sociálne služby pre spoločenský neprispôsobivých občanov				
Opatrenia	Úlohy a zodpovednosť	Termín	Možnosti získania nových a využitie existujúcich zdrojov	Očakávané výstupy
1. Realizácia primárnej prevencie závislostí a prevencie trestnej činnosti	1. Skvalitniť sociálne poradenstvo formou odborných školení a tréningov Z: prednosta MsÚ	trvalý	Mestský rozpočet	Kvalitná odborná pomoc pri riešení resocializácie do spoločnosti
	2. Efektívne a výchovne pôsobiť na deti a mládež v materskej a základnej škole formou besied a prednášok Z: Mestská polícia	trvalý	Bez nákladov	Zvýšenie ochrany detí a mládeže pred vznikom a podporou závislostí a trestnej činnosti. Zorganizovať besedy a prednášky za účelom prevencie negatívnych javov.
2. Vytváranie podmienok a možností pre aktívne využívanie voľného času detí a mládež	1. Budovanie športových areálov a nízkoťahových kontaktných centier Z: primátor mesta	r. 2017 - 2022	Mestský rozpočet, granty a transfery	Aktivizácia detí pre zmysluplné aktivity a činnosti, realizácia svojprávnych prirodzených väzieb
3. Posilniť sekundárnu a terciálnu prevenciu	1. Podpora rozšírenia terénnej sociálnej práce – streetwork Z: prednosta MsÚ, Terénni sociálni pracovníci	trvalý	Bez nákladov	Vyhľadávanie občanov, ktorí potrebujú pomoc, lepší prehľad
	2. Vzdelávanie pracovníkov v oblasti sekundárnej a terciárnej prevencie, vrátane mestskej polície Z: prednosta MsÚ	trvalý	Mestský rozpočet	Odborná pomoc, zníženie recidívy trestnej činnosti a drogovej závislosti

5. Sociálne služby pre rómsku menšinu

AKČNÝ PLÁN PRE OBLASŤ SOCIÁLNYCH SLUŽIEB MESTA STRÁŽSKE				
PRIORITA: Sociálne služby pre spoločensky neprispôsobivých občanov				
Opatrenia	Úlohy a zodpovednosť	Termín	Možnosti získania nových a využitie existujúcich zdrojov	Očakávané výstupy
1. Rozvoj komunitného života	1. Vytvorenie komunitného centra, ktoré by bolo vhodným prostredím pre aktivity: -vzdelávanie dospelých, diskusné stretnutia v rámci komunity, svojpomocné vzdelávanie detí, predškolská a školská príprava, klub rodičov s deťmi, klubová činnosť (športová činnosť, stretávanie sa detí a mládeže, nácviky hudobných a tanečných skupín), kurzová činnosť (kurzy varenia, zdravej výživy, hospodárenia, starostlivosti o deti, PC, jazykové) kultúrne a športové aktivity. Z: primátor mesta	r. 2017 - 2022	Mestský rozpočet Dotácie štátu ESF Občianske združenia Dobrovoľníci Sponzory	Zlepšenie sociálnej situácie obyvateľov, pomoc pri výchove detí, mládeže a dospelých, obmedzovanie negatívneho vplyvu rodičov na svoje deti, obmedzenie požívania alkoholických nápojov a drog, zmena v hygienických návykoch, povzbudenie pozitívneho povedomia rómskeho etnika, odstraňovanie predsudkov
	2. Podporovanie programov zameraných na budovanie akceptácie a etnickej tolerancie v meste Z: prednosta MsÚ Referát SVaR MsÚ	trvalý	Dotácie štátu Mestský rozpočet	Integrácia rómskeho etnika s majoritným obyvateľstvom, posilnenie identity Rómov a rozvoj rómskej kultúry, eliminovanie predsudkov a stereotypov o rómskom etniku
	3. Rozvoj komunitnej sociálnej práce a sociálneho poradenstva Z: prednosta MsÚ Referát SVaR MsÚ, terénni sociálni pracovníci	trvalý	Dotácie štátu Mestský rozpočet	Lepšia informovanosť v oblasti poradenských služieb, o sociálnom poradenstve, o sociálno-právnom poradenstve, o poradenstve v oblasti bývania, pri správe bytov, o hospodárení s finančnými prostriedkami, profesijnom poradenstve, riešenie sociálnej situácie rómskeho etnika

5. SPÔSOB VYHODNOCOVANIA PLNENIA KOMUNITNÉHO PLÁNU SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

Komunitný plán je otvoreným dokumentom, ktorý možno meniť a doplňovať:

- ak sa zmenia priority,
- získajú sa finančné prostriedky na konkrétne potreby,
- vzniknú nové potreby občanov.

Časový horizont vyhodnocovania komunitného plánu:

- 1 x ročne na zasadnutie mestského zastupiteľstva bude predložená správa o sociálnej situácii v meste a plnení úloh vyplývajúcich z Komunitného plánu mesta Strážske.

ZÁVER

Sociálna služba je činnosť poskytovaná ľuďom v nepriaznivej sociálnej situácii, podpora pri sociálnom začleňovaní a ochrane pred sociálnym vylúčením s cieľom umožniť im zapojenie do bežného života v spoločnosti. Komunitné plánovanie by malo dať odpoveď na otázky, aké služby sú potrebné v meste, koľko ich potrebujeme, ako majú byť lokalizované, aké máme finančné a ľudské zdroje.

Zo zákona č. 448/2008 Z. z. v znení neskorších predpisov vyplýva povinnosť samospráve pripraviť komunitný plán a zabezpečovať potreby občanov v oblasti poskytovania sociálnych služieb. Je potrebné dodať, že štát nevytvára priaznivé a dostatočné finančné plnenie pre samosprávu tak, aby mohla pokryť potrebu sociálnych služieb v danom území. Z toho dôvodu má mesto povinnosť hľadať aj iné možnosti financovania sociálnych služieb, či už prostredníctvom rôznych projektov a iných zdrojov financovania.

Koncepcia rozvoja sociálnych služieb – Komunitný plán je programový dokument, ktorý analyzuje súčasný stav poskytovania sociálnych služieb a stanovuje smerovanie sociálnych služieb na úrovni mesta do budúceho obdobia. Jeho hlavným cieľom a poslaním je postupné zlepšovanie dostupnosti a kvality poskytovaných sociálnych služieb vo všetkých cieľových skupinách.

Významnou vlastnosťou komunitného plánu je jeho „živost“. Preto by koncepcia mala zabezpečiť, aby v ňom aj budúce myšlienky a projekty našli svoje uplatnenie.

Veľmi dôležité je, aby mesto zmenami v koncepcii nezľavovalo z najdôležitejších rozvojových princípov a hodnôt. To znamená, že mesto by si malo dlhodobo udržiavať svoju víziu a ciele.

Komunitný plán podlieha schváleniu mestského zastupiteľstva a následne sa bude pravidelne 1x ročne vyhodnocovať a aktualizovať. Je v súlade s existujúcim Plánom hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta Strážske na roky 2016 – 2022.

PRÍLOHY

Príloha č. 1 Dotazník o sociálnych službách v meste Strážske

Dotazník o sociálnych službách v meste Strážske	
<p>Vážení spoluobčania.</p> <p>Mesto Strážske v týchto dňoch pracuje na Komunitnom pláne sociálnych služieb mesta Strážske na obdobie rokov 2016 - 2022.</p> <p>Cieľom tejto aktivity je vytvoriť systém služieb na miestnej úrovni, ktorý bude zodpovedať zisteným potrebám, miestnym špecifikám a odlišnostiam.</p> <p>Na tvorbe plánu spolupracujeme s odborníkmi z rôznych sledovaných oblastí.</p> <p>Vaše názory sú pre nás veľmi dôležité a budú zapracované do komunitného plánu. Preto sa na Vás obraciam s prosbou o spoluprácu. Vyplnením dotazníka sa nielenže zapojíte do samotného procesu komunitného plánovania, ale s Vašou pomocou dokážeme stanoviť priority v poskytovaní sociálnych služieb na území nášho mesta.</p> <p>Údaje z vyplnených dotazníkov budú použité výlučne na potreby spracovania komunitného plánu sociálnych služieb.</p> <p>Vyplnený dotazník Vás prosíme odovzdať anketárovi poverenému MsÚ alebo vhodiť do urny nachádzajúcej sa vo vestibule na MsÚ, prípadne zaslať na e-mail: dotaznik@strazske.sk</p> <p>Termín pre odovzdanie dotazníka je do 16. septembra 2016 !</p>	
I. Základné údaje	
1. Pohlavie	☐ muž ☐ žena
2. Ako dlho žijete v meste Strážske	☐ menej ako 5 rokov ☐ 5 -15 rokov ☐ 16 – 30 rokov ☐ viac ako 30 rokov ☐ iné
II. Sociálne služby	
3. Sociálne postavenie	☐ študent ☐ pracujúci ☐ dôchodca ☐ nezamestnaný ☐ invalidný dôchodca ☐ zdravotne znevýhodnený ☐ iné (uveďte, prosím) .....

<p>4. Na koho sa obrátite v prípade, že by ste potrebovali získať informácie o niektorej zo sociálnych služieb?</p>	<p>☐ na človeka, ktorý sa s podobným problémom stretol</p> <p>☐ na organizácie, o ktorých viem, že podobné služby poskytujú</p> <p>☐ na rodinu, priateľov</p> <p>☐ na mestský úrad</p> <p>☐ na terénnych pracovníkov mesta</p> <p>☐ získam informácie z internetu</p> <p>☐ iné zdroje .....</p> <p>☐ neviem</p>
<p>5. Ako by ste postupovali v prípade trvalého postihnutia člena Vašej rodiny?</p>	<p>☐ snažil/a by som sa zaistiť starostlivosť sám/sama, príp. využiť pomoc blízkych ľudí</p> <p>☐ využila by som služby poskytované v domácom prostredí</p> <p>☐ spoľahla by som sa na pomoc inštitúcie</p> <p>☐ iné (vypíšte).....</p> <p>.....</p> <p>☐ neviem</p>
<p>6. Aký je Váš/Vášho príbuzného súčasný sociálny problém?</p>	<p>☐ problém s mobilitou</p> <p>☐ problém s vykonávaním sebaobslužných úkonov</p> <p>☐ problém so zabezpečením prípravy stravy</p> <p>☐ problém so starostlivosťou o domácnosť</p> <p>☐ problém s uplatňovaním práv a právom chránených záujmov (vybavovanie úradných záležitostí, pomoc pri vybavovaní osobných dokladov, pri spisovaní a podávaní písomných podaní, vypisovaní tlačív, pri písomnej komunikácii v úradnom styku...)</p> <p>☐ problém s využívaním voľného času</p> <p>☐ problém s bývaním</p> <p>☐ problém s komunikáciou</p> <p>☐ problém so zabezpečením osobnej starostlivosti o dieťa</p> <p>☐ iné (konkretizujte, prosím)</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
<p>7. Pri riešení niektorého z vyššie uvedených problémov využívate niektorú sociálnu službu?</p>	<p>☐ pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa a podpora zosúladovania rodinného života a pracovného života</p> <p>☐ poskytovanie sociálnej služby v zariadení dočasnej starostlivosti o deti</p> <p>☐ poskytovanie sociálnej služby v zariadení pre fyzické osoby, ktoré sú odkázané na pomoc inej fyzickej osoby a pre fyzické osoby, ktoré dovŕšili dôchodkový vek (zariadenie pre seniorov)</p> <p>☐ opatrovateľská služba</p> <p>☐ sprostredkovanie osobnej asistencie</p> <p>☐ požičiavanie pomôcok</p> <p>☐ monitorovanie a signalizácia potreby pomoci</p> <p>☐ krízová pomoc poskytovaná prostredníctvom telekomunikačných technológií</p> <p>☐ odľahčovacia služba</p> <p>☐ pomoc pri zabezpečení opatrovníckych povinností</p> <p>☐ iné .....</p>

	☐ nevyužívam
8. Ak využívate niektorú sociálnu službu uvedenú v predchádzajúcej otázke, uveďte prosím, kto je jej poskytovateľom a mieru spokojnosti.	☐ 1 - nespokojnosť ☐ 2 - slabá spokojnosť ☐ 3 - priemerná spokojnosť ☐ 4 - spokojnosť ☐ 5 - vysoká spokojnosť Názov poskytovateľa:
9. O aké ďalšie sociálne služby, sociálne zariadenia by ste mali záujem Vy osobne alebo Váš príbuzný?	☐ sociálne poradenstvo ☐ opatrovateľská služba ☐ prepravná služba ☐ odľahčovacia služba ☐ nocľaháreň ☐ nízkoprahové denné centrum ☐ zariadenie núdzového bývania ☐ nízkoprahové denné centrum pre deti a rodinu ☐ zariadenie pre seniorov ☐ zariadenie opatrovateľskej služby ☐ denný stacionár ☐ denné centrum ☐ poskytovanie sociálnej služby v jedálni ☐ iné (uveďte, prosím) .....
10. Aká forma poskytovania sociálnej služby by Vám vyhovovala najviac?	☐ ambulánna (za sociálnou službou prijímateľ soc. služby dochádza) ☐ terénna (sociálna služba sa poskytuje v prirodzenom rodinnom prostredí prijímateľa soc. služby - doma) ☐ pobytová (súčasťou sociálnej služby je ubytovanie, soc. služba sa poskytuje ako celoročná alebo týždenná)
11. Aké sociálne služby alebo zariadenia podľa Vás v meste chýbajú a sú potrebné?	
12. Ktoré skupiny obyvateľstva v meste si podľa Vás zaslúžia viac pozornosti a prečo? rodiny s malými deťmi, rodiny s deťmi so zdravotným postihnutím, deti a mládež, seniori, osoby so zdravotným postihnutím, dlhodobo chorí, osoby ohrozené závislosťou, občania v prechodnej sociálnej kríze, neprispôsobiví občania, nezamestnaní, etnické menšiny, iná skupina....., neviem (môžete podčiarknuť aj viac možností)	
13. Z pohľadu prijímateľa soc. služieb je pre Vás najdôležitejšie	☐ informovanosť, poradenstvo ☐ osobná starostlivosť

	☐ ubytovanie ☐ sociálna integrácia ☐ využitie voľného času ☐ iné .....
14. Uvažujete o tom, že by ste v blízkej budúcnosti (do 3 rokov) využili niektorú zo sociálnych služieb?	☐ áno, sám pre seba (uved'te prosím, druh soc. služby) ..... ☐ áno, pre svojich blízkych (uved'te prosím, druh soc. služby) ..... ☐ služby už využívam ☐ nie, neuvažujem o tom
15. Podnety, postrehy, prípadné námety na spoluprácu v oblasti poskytovania sociálnych služieb:	

Štatistické otázky k dotazníku

1. Aké je zloženie Vašej domácnosti?	☐ Jednotlivec ☐ Jeden rodič s dieťaťom ☐ Viacgeneračná domácnosť ☐ Obaja rodičia s dieťaťom ☐ Manželia bez detí ☐ Iný typ
2. Koľko máte rokov?	☐ Menej ako 25 ☐ 26 – 35 ☐ 36 – 45 ☐ 46 – 55 ☐ 56 – 65 ☐ 66 – 75 ☐ 76 a viac ☐ Bez odpovede

3. Aké je Vaše najvyššie dosiahnuté vzdelanie?	☐ Základné ☐ Stredné ☐ Stredné s maturitou ☐ Vyššia odborná škola ☐ Vysokoškolské ☐ Bez odpovede
4. Ako by ste hodnotili životnú úroveň Vašej domácnosti?	☐ Veľmi dobrá ☐ Skôr dobrá ☐ Skôr zlá ☐ Veľmi zlá ☐ Bez odpovede

Použitá literatúra a zdroje:

1. Zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách v znení neskorších právnych predpisov
2. Zákon č. 599/2003 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi a o zmene a doplnení niektorých zákonov
3. Zákon č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení zákona neskorších predpisov
4. Zákon č. 544/2010 Z. z. o dotáciách v pôsobnosti Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR
5. Národné priority rozvoja sociálnych služieb – MPSVR SR
6. Stratégia deinštitucionalizácie systému sociálnych služieb a náhradnej starostlivosti v Slovenskej republike – MPSVR SR
7. Konceptia rozvoja sociálnych služieb v Košickom kraji na roky 2016 – 2022
8. MEZIANOVÁ, M.-WOLEKOVÁ, H. *Mini príručka pre Komunitné plánovanie sociálnych služieb*. SOCIA, 2004
9. Plán hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta Strážske 2016 – 2022
10. Konceptia rozvoja sociálnych služieb – Komunitný plán mesta Strážske 2007 - 2013

Internetové zdroje:

www.employment.gov.sk (Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR)

www.vssr.sk (Komplexný informačný systém pre verejnú správu)

www.zmos.sk (Združenie miest a obcí Slovenska)

www.vucke.sk (Košický samosprávny kraj)

www.strazske.sk (mesto Strážske)

www.materska-skola-strazske.webnode.sk (Materská škola Strážske)

www.zsstrazske.edupage.org (Základná škola Strážske)

www.sosstrazske.edupage.org (Stredná odborná škola Strážske)

www.cvestrazske.edupage.org (Centrum voľného času Strážske)

www.zusstrazske.edupage.org (Základná umelecká škola Strážske)